БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 52
21 АПРЕЛЬ ЧОРШАНБА 1954 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Яшасин коммунизм қуриш учун курашда совет халқининг илҳомлантирувчи ва раҳбарлик қилувчи улуғ кучи — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Маркс — Энгельс — Ленин — Сталин байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлиги остида коммунизм ғалабаси сари, олға!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

1954 йил 1 Май муносабати блан КПСС Марказий Комитетининг

ЧАҚИРИҚЛАРИ

1. Яшасин меҳнаткашларнинг халқаро ҳамкорлик куни, барча мамлакатлардаги ишчиларнинг қардошлик куни — 1 Май!

Пролетар интернационализми байроғини баланд кўтарайлик!

2. Тинчлик учун, демократия учун, социализм учун курашаётган барча халқларга қардошлик саломи!

3. Бутун дун'ё меҳнаткашлари! Агар халқлар тинчликни сақлаш ишини ўз қўлларига олсалар ва бу ишни қаттиқ туриб охиригача ҳимоя қилсалар, у вақтда тинчлик сақланади ва мустаҳкамланади! Тинчлик учун курашда халқларнинг бирлигини мустаҳкамлангиз, тинчлик тарафдорлари сафларини кўпайтирингиз ва жипслаштирингиз!

Яшасин халқлар ўртасида мустаҳкам тинчлик!

4. Герман милитаризмини қайта тиклашга қарши, агрессив ҳарбий гуруҳлар тузишга қарши курашда халқларнинг ҳамкорлиги мустаҳкамлансин!

Европадаги барча халқлар учун мустаҳкам тинчлик ва коллектив хавфсизлик ўрнатиш йўлида курашайлик!

5. Янги социалистик ҳаёт қураётган, саноат ва қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш учун, халқнинг фаровонлигини узлуксиз ошириш учун муваффақиятли суратда курашаётган халқ демократияси мамлакатларининг меҳнаткашларига қардошлик саломи!

Яшасин ва мустаҳкамлансин халқ-демократик мамлакатлари блан Совет Иттифоқи ўртасидаги бузилмас дўстлик ва ҳамкорлик!

6. Мамлакатни социалистик асосда индустриялаш учун, халқ хўжалигини ва маданиятни юксалтириш учун, ўзининг халқ-демократик тузумини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун муваффақиятли суратда курашаётган улуғ хитой халқига қардошлик саломи!

Яшасин ва яшнасин тинчликни сақлаш ва барча мамлакатлар халқларининг хавфсизлигини та'минлашнинг қудратли таянчи — совет ва хитой халқларининг бузилмас қардошларча дўстлиги ва ҳамкорлиги!

7. Узининг жонажон юртини интервентлардан ҳимоя қилиб сақлаб қолган, халқ хўжалигини тиклаш учун, тинчлик учун Кореяни демократик негизда миллий жиҳатдан бирлаштириш учун курашаётган Корея Халқ-Демократик Республикаси қаҳрамон халқига қардошлик саломи!

8. Ғарбий Германияни учинчи жаҳон уруши ўчоғига айлантиришдан иборат жиноий планларга қарши курашаётган Германия демократик кучларига салом!

Яшасин бирлашган тинчликсевар демократик Германия учун, тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун курашнинг маҳкам таянчи — Германия Демократик Республикаси!

9. Миллий мустақиллик учун, ўз ватанининг демократик ривожланиши учун, япон милитаризмини қайта тиклашга ва Японияни империалистларнинг Узоқ Шарқдаги ҳарбий плацдармига айлантиришга қарши мардларча курашаётган япон халқига салом!

10. Империалистик зулмга қарши, ўз озодлиги ва миллий мустақиллиги учун курашаётган мустамлака ва қарам мамлакатларнинг халқларига қардошлик саломи!

11. Яшасин Совет Иттифоқи, Англия ва Америка Қўшма Штатлари халқларининг халқаро кескинликни юмшатиш учун, урушнинг олдини олиш ва бутун дун'ёда мустаҳкам тинчликни та'минлаш учун курашларидаги дўстлиги!

12. Яшасин Совет Иттифоқи халқлари блан Франция ва Италия халқлари ўртасидаги дўстлик!

13. Яшасин Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати — тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашнинг ўзгармас сиёсати, янги уруш таёрлашга ва бошлаб юборишга қарши, барча мамлакатлар ўртасида нормал муносабатлар ва амалий алоқаларни кучайтириш учун кураш сиёсати!

14. Совет Армияси ва Флотининг жангчилари! Узингизнинг ҳарбий ва сиёсий билимларингизни сабот блан оширингиз, ҳарбий маҳоратингизни мукаммаллаштирингиз, янги техникани ва қуролларни эгаллангиз!

Яшасин ва мустаҳкамлансин тинчликнинг ва Ватанимиз хавфсизлигининг посбони, ғалабалар блан шуҳрат қозонган Совет Қуролли Кучлари!

15. Совет Иттифоқининг меҳнаткашлари! Коммунистик партия ва Совет ҳукумати теварагида янада маҳкам жипслашайлик, куч ва ижодий ғайратимизни мамлакатимизда коммунизм қуришдан иборат улуғ ишга сафарбар қилайлик!

Яшасин партия, ҳукумат ва халқнинг бузилмас бирлиги!

16. Яшасин совет тузумининг мустаҳкам негизи — ишчилар синфи блан колхозчи деҳқонларнинг бузилмас иттифоқи!

17. Яшасин мамлакатимиз халқлари ўртасидаги қардошларча дўстлик — кўпмиллатли социалистик давлат куч ва қудратининг манбаи!

18. Совет Иттифоқининг меҳнаткашлари! Партия ва ҳукуматнинг Совет давлати қудратини ва Ватанимиз хавфсизлигини янада мустаҳкамлашга, экономика ва маданиятни яна кучли суратда юксалтиришга, халқнинг фаровонлигини узлуксиз ошириб боришга қаратилган сиёсатини амалга ошириш учун курашингиз!

19. Совет Иттифоқининг меҳнаткашлари! Бешйиллик планни тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақада янги муваффақиятларга эришингиз! Халқ хўжалигини янада юксалтиришнинг ва совет халқи фаровонлигини оширишнинг асоси бўлган юксак меҳнат унумига эришиш учун кенг халқ ҳаракатини авж олдирайлик!

20. Ишчилар, инженерлар ва техниклар! Ишлабчиқариш майдонлари ва ускуналардан, халқ хўжалигининг ҳамма резервларидан тўла фойдаланишга эришингиз! Фан, техника ва илғор тажриба ютуқларини ишлабчиқаришга кенг жорий қилингиз! Маҳсулотнинг сифатини яхшилангиз ва таннархини камайтирингиз!

21. Кўмир саноатининг ишчилари, инженерлари ва техниклари! Кўмир чиқаришни кўпайтирингиз, янги шахталарни тезроқ қурингиз! Ишлабчиқариш планларининг барча шахталар ва кўмир разрезлари томонидан бажарилишига эришингиз, техникадан фойдаланишни яхшилангиз, кўмирнинг таннархини камайтирингиз! Халқ хўжалигига кўпроқ кўмир берайлик!

22. Нефть саноатининг ишчилари, инженерлари ва техниклари! Нефть чиқаришни ва нефть маҳсулотлари тайёрлашни ҳамма чоралар блан кўпайтириш учун курашингиз! Янги нефть конларини тезроқ ўзлаштирингиз ва нефть тозалаш заводлари қурингиз! Юқори сифатли нефть ва нефть маҳсулотларини кўпроқ берингиз!

23. Электр саноати ва радио саноатининг ишчилари, инженерлари ва техниклари! Юқори сифатли электротехника ва радиотехника ускуналари, асбоблари ва аппаратлари, шунингдек аҳолининг маданий-маиший эҳтиёжлари учун керакли моллар ишлаб чиқаришни кўпайтирингиз!

24. Электростанцияларнинг ходимлари! Янги электр қувватларини тезроқ ишга туширингиз, ёқилғи харажатини камайтирингиз! Халқ хўжалигини ва аҳолининг маиший эҳтиёжларини электр қуввати блан та'минлайлик!

25. Совет металлурглари! Металлургия ва кон-руда корхоналарининг қувватларидан фойдаланишни яхшилангиз, ишлабчиқариш технологиясини мукаммаллаштирингиз! Ҳарбир корхонанинг ишлабчиқариш планларини бутун номенклатура бўйича бажариши учун курашингиз! Мамлакатга кўпроқ чўян, пўлат, прокат, рангли металлар берайлик!

26. Машинасозлик корхоналарининг ишчилари, инженерлари ва техниклари! Янги машиналар, асбоблар ва ускуналар ишлаб чиқаришни кўпайтирингиз, уларнинг сифатини яхшилангиз, корхоналарнинг бир ме'ёрда ишлашига эришингиз! Қишлоқ хўжалигини тракторлар, машиналар ва қуроллар блан та'минлаш учун, запас қисмлар блан узлуксиз та'минлаш учун тинмай курашингиз!

27. Химия саноатининг ходимлари! Корхоналарнинг қувватларини тезроқ кўпайтирингиз ва улардан фойдаланишни яхшилангиз! Мамлакатимизнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондириш учун минерал ўғитлар, юқори сифатли бўёқлар ва бошқа химия маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг узлуксиз ўсишини та'минлайлик!

28. Бинокор ишчилар, инженерлар ва техниклар! Янги корхоналарни, уй-жойларни, мактабларни, касалхоналарни, болалар муассасаларини ва маданий муассасаларни тезроқ қурингиз! Қурилишнинг индустриал методларини кенг жорий қилингиз, меҳнатнинг уюштирилишини ва механизмлардан фойдаланишни яхшилангиз! Қурилишнинг қимматини камайтирингиз ва сифатини яхшилангиз!

29. Бинокорлик материаллари саноатининг ишчилари, инженерлари ва техниклари! Бинокорлик материаллари ишлабчиқаришни ҳамма чоралар блан кўпайтирингиз, уларнинг сифатини яхшилангиз ва таннарҳини камайтирингиз! Ватанимизнинг қурилишлари учун бинокорлик материалларини кўпроқ берайлик!

30. Урмон ва қоғоз саноатининг ишчилари, инженерлари ва техниклари! Меҳнат унумини оширингиз, ишлабчиқаришнинг ташкил этилишини яхшилангиз, механизмлардан тўла фойдаланингиз! Ёғоч тайёрлаш ва ташиш планининг бажарилишини та'минлайлик, мамлакатга юқори сифатли ёғоч материаллар, қоғоз ва мебельни кўпроқ берайлик!

31. Кенг исте'мол моллари ишлаб чиқарувчи саноатнинг ходимлари! А'ло сифатли ва чиройли газламаларни, а'ло сифатли ва чиройли кийимкечакларни, пишиқ ва нафис пойафзал ҳамда бошқа юқори сифатли молларни кўпроқ ишлаб чиқарингиз! Кенг исте'мол моллари ишлаб чиқаришни кескин суратда юксалтиришни та'минлайлик!

32. Озиқ-овқат моллари саноатининг ходимлари! Озиқ-овқат моллари ишлаб чиқаришни ҳамма чоралар блан кўпайтирингиз, уларнинг сифатини доимо яхшилангиз! Мамлакатимиз аҳолиси учун кўпроқ гўшт ва балиқ маҳсулотлари, ёғ, қанд ва бошқа озиқ-овқат моллари берингиз!

33. Қишлоқ хўжалигининг ходимлари! Мамлакатимиз аҳолисининг озиқ-овқат маҳсулотларига нисбатан ўсиб бораётган эҳтиёжларини яқин икки-уч йил ичида етарли миқдорда қондириш ҳамда енгил ва озиқ-овқат саноатини хомаш'ё блан та'минлаш учун, социалистик қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини янада кучли суратда юксалтириш учун курашингиз! Мамлакатга кўпроқ ғалла, сут, гўшт, жун, пахта, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириб берайлик!

34. Колхозчилар! Барча колхозларни илғорлар даражасига кўтаришга эришингиз! Меҳнат интизомини мустаҳкамлангиз, меҳнатни ташкил қилишни яхшилангиз, прогрессив иш нормаларини қишлоқ хўжалик ишларида астойдил жорий қилингиз, колхозларнинг еридан тўғри фойдаланингиз! Фан ютуқларини ва илғор тажрибани колхоз ишлабчиқаришида кенг жорий қилингиз! Колхозларнинг жамоат хўжалигини мустаҳкамлашни, колхозларнинг даромадлари ортишини ва колхозчиларнинг фаровонлиги кўтарилишини та'минлайлик!

35. Қишлоқ хўжалик ходимлари! Бутун қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришининг асоси бўлган дон хўжалигини янада ривожлантириш учун, барча қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш учун курашингиз!

36. Колхозчилар, МТСлар ва совхозларнинг ходимлари! Янги қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштирингиз! Экин майдонларини кенгайтириш ва дон экинларидан мўл ҳосил олиш учун курашингиз! Мамлакатга қўшимча равишда юз миллион пудлаб ғалла берайлик!

37. Қишлоқ хўжалик ходимлари! Жамоат чорвачилигини бутун чоралар блан ривожлантирингиз, чорва молларининг сонини тез сур'атлар блан кўпайтиришга эришингиз, чорва молларининг маҳсулдорлигини қат'ий равишда оширингиз! Мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтириш учун курашингиз, чорвачилик биноларини жадаллик блан қурингиз!

38. Машина-трактор станцияларининг ходимлари! Барча қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилини бутун чоралар блан ошириш учун, жамоат чорва молларининг сонини кўпайтириш учун, колхозларда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотини кўпайтириш учун курашингиз! Тракторлардан, комбайнлардан ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналаридан тўла равишда фойдаланишга эришингиз!

39. Совхозларнинг ходимлари! Маҳсулот таннархини камайтиришга, ҳарбир совхознинг рентабель ишлашига зўр бериб эришингиз, ишлабчиқаришни ташкил қилишни ва техникадан фойдаланишни яхшилангиз, далаларнинг ҳосилини ва чорвачиликнинг маҳсулдорлигини тинмай оширингиз! Ҳамма совхозларни юксак даражада тараққий қилган намунали товар хўжаликларга айлантирайлик!

40. Колхозчилар, МТСлар ва совхозларнинг ходимлари! Техника экинлари, сабзавот ва картошка етиштиришни тезлик блан кўпайтиришни та'минлангиз! Шу экинларнинг ҳосилини анча оширишга эришингиз, механизацияни ва илғор агротехникани ишлабчиқаришга кенг жорий қилингиз!

41. Маҳаллий саноат ва ҳунармандчилик кооперациясининг ходимлари! Кенг исте'мол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтирингиз ва шу молларнинг сифатини оширингиз! Аҳолига маиший хизмат кўрсатадиган корхоналарнинг шохобчаларини бутун чоралар блан кенгайтирингиз, уларнинг ишларини яхшилангиз!

42. Давлат ва кооператив савдосининг ходимлари! Шаҳар ва қишлоқда совет савдосини бутун чоралар блан авж олдирингиз, магазинларни ва умумий овқатланиш корхоналарини кўпайтирингиз! Аҳолининг талабини ўрганингиз, меҳнаткашларнинг зарур молларга бўлган эҳтиёжларини тўла равишда қондиришга эришингиз! Совет савдоси маданиятини ошириш учун курашингиз!

43. Темир йўл транспорти ходимлари! Халқ хўжалигига юклар ташиб беришни кўпайтириш учун, поездлар қатновининг тезлигини ошириш учун, вагонларнинг бекор туришини камайтириш учун курашингиз! Локомотив ва вагонлардан фойдаланишни яхшилангиз ҳамда юк ташиш таннархини камайтирингиз! Пассажирларга яхшироқ хизмат кўрсатингиз! Темир йўлларнинг пухта, узлуксиз ишлашини та'минлангиз!

44. Денгиз ва дар'ё Флотининг ходимлари! Юк ташиш ҳажмини кўпайтирингиз, кемалар оборотини тезлатингиз, портлар, пристаньлар ва кема ремонти заводларининг ишларини яхшилангиз! Юк ташиш қимматини тинмай камайтирингиз! 1954 йил новигациясини намунали ўтказайлик!

45. Автомобиль транспортининг ва тош йўлларнинг ходимлари! Халқ хўжалиги учун керакли юкларни ва аҳоли учун керакли молларни автотранспорт блан ташиб беришни кўпайтирингиз, пассажирлар ташишни яхшилангиз! Автомобиль транспортидан яхшироқ фойдаланингиз, тош йўлларни намунали ва тартибли ҳолда сақлангиз!

46. Алоқа ходимлари! Алоқа воситаларини ривожлантирингиз ва мукаммаллаштирингиз! Почта, телеграф, телефон, радио ишларининг сифатини яхшилангиз! Аҳолига яхшироқ хизмат қилингиз!

47. Совет муассасаларининг ходимлари! Давлат аппаратининг ишини тинмай такомиллаштирингиз, бюрократизмни ва сансоларликни қат'ий равишда йўқотингиз! Давлат интизомини мустаҳкамлангиз, социалистик қонунларга қаттиқ риоя қилингиз! Меҳнаткашларнинг талаблари ва эҳтиёжларига сезгирлик блан э'тибор қилингиз!

48. Фан ва техника ходимлари! Совет фанини ва техникасини тараққий этдирингиз! Илмий ишлардаги камчиликлар юзасидан танқидни дадилроқ кучайтирингиз! Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ривожлантиришда, Ватанимизнинг янада тараққий қилишини та'минлашда совет фанининг ролини оширингиз! Мутахассислар тайёрлаш ишларини яхшилангиз!

49. Адабиёт ва сан'ат ходимлари! Совет адабиёти ва сан'атини янада ривожлантириш учун курашингиз! Уз ижодингизнинг ғоявий ва бадиий савиясини оширингиз! Улуғ халқимизга муносиб асарлар яратингиз!

50. Халқ маорифи ходимлари! Мактабда ўқув-тарбия ишларининг сифатини оширингиз! Болаларни Совет Ватанига муҳаббат ва садоқат, халқлар ўртасидаги дўстлик руҳида тарбиялангиз! Социалистик жамиятнинг маданий, билимли гражданларини, коммунизмнинг актив қурувчиларини тарбиялаб етиштирингиз!

51. Медицина ходимлари! Совет соғлиқни сақлаш ишларини яхшилангиз ва ривожлантирингиз, даволаш ва санитария муассасаларининг ишларидаги маданиятни оширингиз! Медицина фанининг ютуқларини практикага жорий қилингиз!

52. Совет касаба союзлари! Меҳнат унумини ошириш учун, халқ хўжалик планларини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирингиз! Ишлабчиқариш новаторларининг тажрибаларини ёйингиз! Ишчилар ва хизматчиларнинг моддий фаровонлигини ва маданий савиясини янада ошириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилингиз!

Яшасин коммунизм мактаби — совет касаба союзлари!

53. Совет хотин-қизлари! Халқ хўжалигининг, фан ва маданиятнинг ҳамма соҳаларида, совет халқининг бахти ва саодати учун болаларни тарбиялашдек олижаноб ишда меҳнат соҳасида янги муваффақиятларга эришингиз!

Яшасин коммунизмнинг актив қурувчилари — совет хотин-қизлари!

54. Яшасин коммунизм қурувчи ёшларнинг илғор отряди, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг актив ёрдамчиси ва резерви — Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ешлар Союзи!

55. Йигитлар ва қизлар, шонли совет ёшларимиз! Давлат, хўжалик ва маданий қурилишда, мамлакатнинг бутун ижтимоий-сиёсий ҳаётида актив қатнашингиз! Билимларни, илғор фан ва техника муваффақиятларини қунт блан эгаллангиз! Мамлакатимизда коммунизм улуғ ишининг ғалабаси учун курашда саботли ва мард бўлингиз!

56. Пионерлар ва ўқучилар! Билимларни қунт ва сабот блан эгаллангиз! Меҳнатсевар ва интизомли бўлингиз, ўқишда муваффақиятларга эришингиз!

57. Коммунистлар ва комсомоллар! Социалистик саноатимизни янада яшнатиш учун, қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтириш учун, совет халқининг фаровонлигини тинмай ошириш учун, СССРда коммунизм қуриш учун курашаётганларнинг биринчи сафларида бўлингиз!

58. Яшасин мамлакатимиз халқлари дўстлиги ва шон-шуҳратининг қал'аси, бутун дун'ёда тинчликнинг мустаҳкам таянчи — Улуғ Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

59. Яшасин коммунизм қураётган улуғ совет халқи!

60. Яшасин коммунизм қуриш учун курашда совет халқининг илҳомлантирувчи ва раҳбарлик қилувчи улуғ кучи — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

61. Маркс—Энгельс—Ленин—Сталин байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлиги остида коммунизм ғалабаси сари, олға!

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ

Кеча кремлда

20 апрельда Москвада, Катта Кремль Саройида, СССР тўртинчи чақириқ Олий Советининг биринчи сессияси очилди. Халқ сайлаган вакиллар қудратли социализм мамлакатининг ҳамма томонидан Ватанимиз пойтахти — Москвага келдилар. Меҳнаткашлар ўзларининг энг яхши ўғил ва қизларидан энг яхшиларини давлат ҳокимиятининг олий органига сайладилар. СССР Олий Совети депутатлари орасида — саноат ва социалистик қишлоқ хўжалигининг илғор новаторлари, етакчи олимлар, машҳур ёзувчилар, врачлар ва ўқитувчилар, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флотининг вакиллари, партия ва давлат аппаратининг ходимлари бор.

Олий Совет ўз ишини меҳнат ғайрати ниҳоятда ошган ва сиёсий руҳ ғоят кўтарилган, партия ва совет халқининг улуғ бирлиги кучайган бир вақтда бошлади. КПСС Марказий Комитети сентябрь ва февраль-март Пленумларининг қарорларидан илҳомланган миллион-миллион совет меҳнаткашлари халқ хўжалигини янада зўр куч блан юксалтиришнинг буюк программасини муваффақият блан амалга оширмоқдалар, коммунистик қурилишда актив қатнашмоқдалар.

Иттифоқ Советида

Кундуз соат 2 да Иттифоқ Советининг мажлиси бўлди. Г. М. Маленков, В. М. Молотов, Н. С. Хрушчёв, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, М. З. Сабуров, М. Г. Первухин, А. И. Кириченко, М. А. Суслов, Н. Н. Шаталин ўртоқлар ҳукумат ложаларига кириб келишлари блан депутатлар ва меҳмонлар ўринларидан туриб уларни давомли қарсаклар блан кутиб олдилар.

СССР Олий Совети Президиумининг а'золари, министрлар ҳам ҳукумат ложаларида ўтирадилар.

Залда меҳмонлар кўп. Дипломатик корпус, четэл ва совет матбуоти ложалари тўлган.

Сессияни энг кекса депутат — қишлоқ хўжалик фанлари доктори **А. Д. Кизюрин** очади.

Депутат Кизюрин айтдики, Олий Советга яқинда бўлиб ўтган сайловлар Коммунистик партия, ҳукумат ва совет халқининг улуғ бирлигини кўрсатувчи яна бир ёрқин намойиш бўлди. 120 миллиондан кўпроқ киши, я'ни Совет Иттифоқидаги катта ёшдаги аҳолининг деярлик ҳаммаси коммунистлар блан партиясизлар халқ блоки кандидатлари учун якдиллик блан овоз бериб, бу блан Коммунистик партиянинг сиёсатини, унинг фаолиятини, келажак учун тузилган планларни ма'қулладилар. Совет халқи бундан буён ҳам ўзининг бутун кучини мамлакатимизда коммунизм қуришнинг улуғ ишига беришга тайёр эканлигини ва бу соҳадаги қат'ий иродасини яна бир марта яққол кўрсатди.

Депутат Ватанимизнинг саноатни, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда эришган муваффақиятлари тўғрисида, маданиятнинг гуллаб-яшнаётганлиги тўғрисида, ишчилар, колхозчилар ва совет интеллигенциясининг турмуш даражаси юксалиб бораётганлиги тўғрисида гапиради.

Депутат Кизюрин сўзининг охирида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи, қудратли совет халқи, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси шарафига табрик сўзлари айтди. Катта Кремль Саройида давомли овация янграйди.

Москва, Ленинград, Владимир областьларининг, Украина ССР Киев областининг ва Латвия ССРнинг депутатлар группаси номидан сўзга чиққан депутат **Я. Э. Калнберзиннинг** таклифи блан сессия депутат **А. П. Волковни** Иттифоқ Советининг Раиси қилиб бир овоздан сайлайди.

Сўнгра сессия депутатлар: **Н. Т. Кальченкони, А. А. Лебедевни, В. П. Мжаванадзени, З. С. Омаровани** Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосарлари қилиб бир овоздан сайлайди.

Сўнгра, Иттифоқ Совети мажлисларининг ҳамда Иттифоқ Совети блан Миллатлар Совети қўшма мажлисларининг регламенти тасдиқланади.

Депутат **Н. С. Патоличевнинг** таклифи блан Иттифоқ Совети қуйидаги кун тартибини қабул қилади:

1. Иттифоқ Советининг Мандат Комиссиясини сайлаш.
2. Иттифоқ Советининг доимий комиссияларини сайлаш тўғрисида.
3. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш.
4. СССР Олий Совети Президиумини сайлаш.
5. СССР Ҳукуматини — СССР Министрлар Советини тузиш.
6. СССРнинг 1954 йилги Давлат бюджети тўғрисида.

Иттифоқ Совети кун тартибининг биринчи масаласини муҳокама қилишга — Иттифоқ Советининг Мандат Комиссиясини сайлашга ўтади. Депутат **Г. И. Вороновнинг** таклифи блан Иттифоқ Советининг Мандат Комиссияси 17 кишидан иборат қилиб сайланади. Комиссияга раис қилиб депутат **И. Д. Мустафаев** сайланади.

Сўнгра Иттифоқ Совети Иттифоқ Советининг доимий комиссияларини сайлаш масаласини муҳокама қилди.

Депутат **Д. С. Полянскийнинг** таклифи блан Иттифоқ Советининг қонун проектлари тайёрловчи комиссияси 19 кишидан иборат қилиб сайланади. Комиссияга раис қилиб депутат **М. А. Яснов** сайланади.

Депутат **С. А. Товмасяннинг** таклифи блан сессия Иттифоқ Советининг Бюджет комиссиясини 26 кишидан иборат қилиб сайлади. Комиссияга раис қилиб депутат **И. С. Сенин** сайланади.

Депутат **Н. С. Тихоновнинг** таклифи блан Иттифоқ Советининг ташқи ишлар комиссияси 11 кишидан иборат қилиб сайланади. Бу комиссияга раис қилиб депутат **М. А. Суслов** сайланади.

Шу блан Иттифоқ Советининг биринчи мажлиси ёпиқ деб э'лон қилинади.

Миллатлар Советида

Кундуз соат 4 да Миллатлар Советининг биринчи сессияси очилди. **К. Е. Ворошилов, Н. А. Булганин, А. И. Микоян, Н. М. Шверник** ўртоқлар ҳукумат ложаларига кириб келишлари блан депутатлар ва меҳмонлар уларни давомли қарсаклар блан кутиб оладилар.

Миллатлар Советининг сессиясини энг кекса депутат — Латвия ССР Фанлар академиясининг вице-президенти **А. М. Кирхенштейн** очади.

Биз, депутатлар, — дейди ўртоқ Кирхенштейн, — Совет Иттифоқидаги ҳамма халқларнинг, ҳамма миллатларнинг вакилларидирмиз. Коммунистик партия ўзининг доно миллий сиёсати блан мамлакатимиз халқларини битта қардош оила қилиб жипслаштирди, уларнинг бузилмас дўстлигини — кўп миллатли Совет давлати қудрати ва шон-шуҳратининг манбаини вояга етказди.

Совет Иттифоқи янада юксалиш йўлидан бормоқда. Совет кишилари саноатимизнинг, қишлоқ хўжалигимизнинг, фан ва маданиятимизнинг муваффақиятлари блан фахрланадилар. Лекин биз муваффақиятлар блан хотиржам бўлмаслигимиз, балки дадиллик блан олға боришимиз, коммунизм қуришда янгидан-янги ғалабаларга эришмогимиз лозим. Коммунистик партия бизга шундай деб та'лим бермоқда.

Мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органининг — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Советининг совет халқи олдида турган жуда катта вазифаларни муваффақият блан ҳал қилишдаги роли улуғ ва мас'улиятлидир.

Халқнинг содиқ хизматкорлари бўлган биз депутатлар ўз сайловчиларимизнинг юксак ишончини шараф блан оқлашимиз, мамлакатимизда коммунизм қуриш ишига ўзимизнинг бутун кучимизни беришимиз лозим.

РСФСР, Литва ва Латвия ССР депутатлари группаси номидан сўзга чиққан депутат Ю. И. Палецкиснинг таклифи блан депутат **В. Т. Лацис** бир овоздан Миллатлар Советига раис қилиб сайланади. Депутатлардан: **И. Е. Авхимович, И. Т. Комаров, М. М. Султонова, П. Г. Тичина** миллатлар Совети раисининг ўринбосарлари қилиб сайланадилар.

Сўнгра сессия Миллатлар Совети мажлисларининг ва ҳар икки палата қўшма мажлисларининг регламентини тасдиқлади.

Оқсоқоллар Кенгашининг топшириғи блан сўзга чиққан депутат **С. Г. Рагимовнинг таклифи** блан Миллатлар Совети қуйидаги кун тартибини қабул қилади:

1. Миллатлар Совети Мандат Комиссиясини сайлаш.
2. Миллатлар Советининг доимий комиссияларини сайлаш тўғрисида.
3. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш.
4. СССР Олий Совети президиумини сайлаш.
5. СССР Ҳукуматини — СССР Министрлар Советини тузиш.
6. СССРнинг 1954 йилги Давлат бюджети тўғрисида.

Миллатлар Совети кун тартибидаги биринчи масалани муҳокама қилишга — Мандат Комиссиясини сайлашга ўтади.

Депутат **А. Н. Шелепиннинг** таклифи блан, Миллатлар Советининг Мандат Комиссияси 17 кишидан иборат қилиб бир овоздан сайланади. Депутат **И. Д. Назаренко** Мандат Комиссиясига раис қилиб сайланди.

Сўнгра Миллатлар Совети навбатдаги масалага — доимий комиссияларни сайлаш масаласига ўтади.

Депутат **И. И. Турянщанинг** таклифи блан Миллатлар Совети Қонун проектлари тайёрловчи комиссияни 19 кишидан иборат қилиб сайлайди. Депутат **М. А. Гедвилас** комиссия раиси қилиб сайланди.

Депутат **П. Г. Москатовнинг** таклифи блан Миллатлар Советининг Бюджет комиссияси 26 кишидан иборат қилиб сайланади. Депутат **А. М. Сафронов** бюджет комиссиясига раис қилиб сайланди.

Депутат **М. Д. Чубинидзенинг** таклифи блан Миллатлар Советининг ташқи ишлар комиссияси 11 кишидан иборат қилиб сайланади. Депутат **Д. Т. Шепилов** комиссияга раис қилиб сайланди.

Шу блан Миллатлар Советининг биринчи мажлиси ёпиқ деб э'лон қилинади.

21 апрельда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети блан Миллатлар Советининг қўшма мажлиси бўлади. (ТАСС).

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЁВНИНГ олтмиш ёшга тўлиши муносабати блан қардош партиялардан олинган табрик телеграммалари

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЁВга

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

Финляндия Коммунистик партиясининг Марказий Комитети Ленин—Сталин улуғ ишининг амалга оширилиши учун синалган курашчи бўлган Сизга олтмиш ёшга тўлган кунингизда самимий табриклар йўллайди. Совет халқининг ва бутун меҳнаткаш инсониятнинг бахт-саодати учун Сизга узоқ умр ва сиҳат-саломатлик тилаймиз.

Финляндия Коммунистик партиясининг Марказий Комитети.

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари

Ўртоқ Никита Сергеевич ХРУШЧЁВга

Мўғулистон Халқ-Революцион партиясининг Марказий Комитети Сиз 60 ёшга тўлган кунда Коммунистик партиянинг ва Совет давлатининг отоқли арбобларидан бири бўлган Сизга қардошлик салом ва табриклар йўллайди.

Мўғулистон Халқ-Революцион партиясининг Марказий Комитети коммунизм нинг тантанасидан иборат буюк иш учун, мўғул ва совет халқларининг тобора мустаҳкамланиб бораётган традицион дўстлиги учун Сизга узоқ умр, сиҳат-саломатлик тилайди.

Мўғулистон Халқ-Революцион партиясининг Марказий Комитети.

В. И. Ленин—Коммунистик партиянинг ташкилотчиси ва йўлбошчиси

Коммунистик партия, совет халқи, бутун прогрессив инсоният кишилик жамиятининг энг улуғ генийси, Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси ҳамда доно йўлбошчиси, революцион фан корифейи, бутун дун'ё меҳнаткашларининг йўлбошчиси ва устози Владимир Ильич Ленин туғилган кунининг 84 йиллигини нишонламоқдалар.

В. И. Ленин илмий коммунизмга асос солган К. Маркс ва Ф. Энгельснинг та'лимоти ва ишларини давом эттирди. В. И. Ленин янги тарихий даврда, империализм ва пролетар революциялари даврида К. Маркс ва Ф. Энгельснинг назарий меросини қабул қилибгина қолмай, балки уни юксак даражага кўтарди, марксизм революцион назариясини ижодий ривожлантирди. Россия ва бутун дун'ё ишчилар синфига, халқ оммасига империалистик зулмдан озод бўлиш учун ғолибона кураш йўлларини, коммунизм тантанаси учун кураш йўлларини ёритиб берди.

Гениал мутафаккир ва революцион назариётчи В. И. Ленин Коммунистик партиямизнинг улуғ ташкилотчиси ва йўлбошчиси бўлди. В. И. Ленин чинакам революцион, жанговар пролетар партиясини вужудга келтириш соҳасида жуда катта иш қилиб, Совет Иттифоқининг шонли Коммунистик партиясини тузди ва чиниқтирди. Коммунистик партия чоризмни ва капитализмни штурм қилишга ишчилар синфини ва меҳнаткашлар оммасини дадил бошлаб борди, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасини, социалистик жамият қуришни та'минлади ва эндиликда совет халқларини социализмдан аста-секин коммунизмга ўтиш йўлидан зўр ишонч блан олға бошлаб бормоқда. Коммунистик партия қардош коммунистик ва ишчи партиялар учун, бутун дун'ё меҳнаткашлари учун илҳомбахш намунадир.

Ҳамма мамлакатлардаги миллионларча меҳнаткашлар Лениннинг номини зўр муҳаббат ва самимий умид блан тилга олмоқдалар. Ленин идеялари бутун инсониятга озод ва бахтли ҳаёт йўлини ёритиб бермоқда. Социалистик революциянинг гениал ижодчиси Лениннинг образи бутун инсоният кўз олдида тобора улуғвор бўлиб гавдаланмоқда.

Лениннинг иши ўлмасдир, бу иш улуғ Совет Иттифоқи етакчилигидаги демократик ва социализм қудратли лагери кучларининг зафарли ўсишида ўз ифодасини топиб яшамоқда ва ғалаба қилмоқда.

* * *

В. И. Ленин жаҳон революцион ҳаракатининг маркази Россияга кўчган бир даврда Коммунистик партиянинг ташкилотчиси бўлиб майдонга чиқди. Россияда чоризмга қарши ва капитализмга қарши ишчилар ҳаракати тобора кенгайди ва мустаҳкамланди, кўпмиллионли деҳқонлар оммасининг помешчик-крепостнойлик зулмига қарши кураши тобора авж олди. В. И. Ленин иқтисодий ва сиёсий аҳволни чуқур ўрганиш асосида рус ва бутун халқаро революцион ҳаракатининг ривожланиш йўлларини олдиндан кўриб белгилади.

В. И. Ленин 1894 йилда ёзган «Халқ дўстлари» нима ва улар социал-демократларга қарши қандай курашадилар?» номли машҳур асарида рус ишчилар синфининг роли тўғрисида гапириб, бундай деган эди:

«Ишчилар синфининг олдинги намояндалари илмий социализм ғояларини, рус ишчисининг тарихий роли тўғрисидаги фикрларни онглаб олсалар, бу ғоялар кенг ёйилиб, ишчилар орасида ишчиларнинг ҳозирги у ер бу ерда олиб бораётган иқтисодий курашларини онгли суратда олиб бориладиган синфий курашга айлантирувчи мустаҳкам ташкилотлар пайдо бўлса, ўша вақтда рус **ишчиси** барча демократик элементларга бош бўлиб кўтарилиб чиқади, абсолютизмни ағдариб ташлайди ва **рус пролетариатини (барча мамлакатларнинг** пролетариати блан ёнма-ён туриб) **ошкора сиёсий курашнинг тўғри йўлидан бошлаб бориб тўла ғалаба блан тугалланадиган коммунистик революцияга** элтади» (Асарлар, 1 том, 346 бет).

В. И. Ленин ўша вақтларда, я'ни бундан 60 йил илгари ягона революцион пролетар ташкилотини тузиш тўғрисида, чоризмга ва капитализмга қарши курашда кенг халқ оммасини ўзига эргаштириб олиб бориши лозим бўлган ишчилар синфининг раҳбарлик роли тўғрисида шу тариқа башорат қилиб ёзган эди. В. И. Ленин та'кидлаб айтдики, Россияда ривожланиб кетаётган революцион ҳаракат халқаро миқ'ёсда жуда катта аҳамиятга эгадир, рус ишчилар синфи халқаро пролетариатнинг илғор отряди ролини бажариши керак. Ижтимоий тараққиётнинг шундан кейинги бутун бориши Лениннинг донишмандлик блан олдиндан кўриб айтган сўзлари тамомила тўғри эканлигини исбот этди.

В. И. Ленин Россияда 1895 йилда Петербург «Ишчилар синфи озодлиги учун кураш союзи»ни тузишдан бошлаб, революцион марксистик ишчилар партиясини вужудга келтириш учун ҳормай-толмай курашди. «Ишчилар синфи озодлиги учун кураш союзи» пролетар партиясининг биринчи жиддий куртаги бўлди. В. И. Ленин рус марксистларининг бутун кучини II Интернационалдаги реформист оппортунист партиялардан тамомила фарқ қиладиган жанговар революцион пролетар партиясини вужудга келтиришга сафарбар қилди.

Пролетар революцион партиясини тузиш жуда зарур вазифа эди. Рус ишчилар ҳаракатининг тақдиригина эмас, балки бутун халқаро ишчилар ҳаракатининг тақдири ҳам ана шу вазифанинг ҳал этилишига боғлиқ эди. Ана шундай жанговар революцион пролетар партияси, я'ни оппортунизм маразларидан ҳалос бўлган янги типдаги партиягина Россия ишчи ва деҳқонларининг юксалиб борган революцион ҳаракатига етакчилик қилаолар ва бу ҳаракатни уюштираолар эди.

В. И. Ленин Сибирь сургунида бўлган чоғида, умумрус марксистик газетасини ташкил этиш йўли блан партияни тузиш учун курашдан иборат гениал планни ишлаб чиқди. Ишчилар синфининг иши учун курашувчи революцион кадрлар бу газета теварагига жипслашмоғи керак эди. В. И. Ленин ташкил этган «Искра» газетаси партияни тузишга тайёргарлик кўришда, партиянинг II с'ездини (1903 йил) чақиришга тайёргарлик кўришда жуда катта роль ўйнади. Бу с'ездда жанговар, революцион марксистик ишчи партиясига асос қўйилди.

В. И. Ленин ишчилар синфининг авангарди, ишчилар синфининг революцион назарияси блан қуролланган ва бу синфнинг ҳамда унга эргашиб борувчи халқ оммасининг чоризмга ва капитализмга қарши, пролетариат диктатурасини ўрнатиш учун, коммунистик жамият қуриш учун олиб борадиган революцион жангларига раҳбарлик қилувчи онгли, уюшган, илғор отряди бўлган пролетар партияси тўғрисидаги та'лимотни марксистлар орасида биринчи бўлиб ишлаб чиқди.

В. И. Ленин партия сафларининг софлиги учун, партия сафларининг принципиал бирлиги учун, партияни раҳбарлар учун ҳам, оддий а'золари учун ҳам бирхил даражада мажбурий бўлган мустаҳкам интизом асосида жипслашган мустаҳкам, монолит ва жанговар ташкилотга айлантириш учун ҳормай-толмай курашди.

В. И. Ленин партия а'золарининг жавобгарлигини оширишга, ишчилар синфи партияси а'зоси деган номни юксак даражада сақлашга чақирди. Владимир Ильич партиянинг ҳарбир а'зоси партия учун жавобгар ва партия ўзининг ҳарбир а'зоси учун жавобгардир, деб та'лим берган эди. Партия ҳаётининг Ленин томонидан ишлаб чиқилган қоидалари ва партия раҳбарлиги принциплари партиянинг Уставига қаттиқ риоя қилишни, демократик централизмни изчиллик блан амалга оширишни, партия а'золарининг активлигини ҳартомонлама кучайтиришни, коллектив раҳбарлик қилишни ва энг муҳим масалаларни муҳокама қилишни талаб этар эди.

Россияда революцион пролетар партияси барча ва ҳарқандай ёт элементларга ва оппортунист элементларга қарши — легал марксистлар, «экономистлар», меньшевиклар, троцкийчилар, буржуа миллатчиларга қарши шафқатсиз кураш шароитида вужудга келди. РСДРПнинг II с'ездида В. И. Ленин бошчилигида большевикларнинг сиёсий группаси ташкил топди. Бу группа Россия ишчилар синфининг, деҳқонларнинг, Россиядаги барча халқларнинг туб манфаатларига муносиб бўлган изчил революцион йўлни амалга ошириб келди. В. И. Ленин етакчилигидаги рус коммунистлари — большевиклар ишчилар ҳаракатида буржуазия агентлари бўлган оппортунист-меньшевикларга қарши ҳормай-толмай курашдилар.

1912 йилда Прагада В. И. Лениннинг раҳбарлиги остида VI Умумроссия партия конференцияси бўлди. Конференция меньшевикларни РСДРП сафидан ҳайдаб чиқарди ва бу блан большевикларнинг мустақил партия бўлиб узил-кесил расмилашувига асос қўйди. Пролетар партиясининг оппортунистлардан, меньшевик-ликвидаторлардан тозаланиши партиянинг тобора ривожланиши ва партия сафлари бирлигининг мустаҳкамланиши учун, социалистик революция ғалабаси йўлида муваффақиятли кураш олиб бориш учун ҳал қилувчи аҳмаиятга эга бўлди.

В. И. Лениннинг ва унинг раҳбарлигидаги большевикларнинг янги типдаги партияни тузиш учун ҳормай-толмай олиб борган кураши тўла ғалаба блан тугалланди.

В. И. Ленин ўзининг гениал назарий асарларида Коммунистик партиянинг идеологик, ташкилий, тактик ва назарий асосларини ҳартомонлама ишлаб чиқди, партияни ва ишчилар синфини революцион ҳаракатни юксалтириш йўлларини равшан англаш блан қуроллантирди. Марксча революцион назариянинг барча таркибий қисмлари — диалектик ва тарихий материализм, иқтисодий та'лимот, илмий коммунизм назарияси В. И. Лениннинг асарларида тобора ривожлантирилди.

В. И. Ленин капитализм тараққиётидаги ҳозирги этапни, я'ни империализм даврини ҳартомонлама анализ қилиб, империализм, монополия капитализми — капитализм тараққиётининг сўнгги, юқори босқичи эканлигини, империализм чириб борувчи, ўлиб борувчи паразит капитализм эканлигини кўрсатди. В. И. Ленин капитализмнинг барча зиддиятлари ва биринчи галда ишлабчиқариш кучлари блан даврини кечириб бўлган буржуа ишлабчиқариш муносабатлари ўртасидаги зиддият, ишчилар синфи блан буржуазия ўртасидаги, мустамлакалардаги эзилган халқлар блан капиталистик метрополиялар ўртасидаги зиддият империализм даврида бениҳоя кучайиб кетганлигини та'кидлади.

В. И. Ленин империализм даврида капиталистик мамлакатларнинг иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан нотекис ривожланиш қонунини кашф этди. В. И. Ленин ана шу қонун асосида социализмнинг даставвал бирнеча мамлакатда ёки ҳатто айрим олинган бир мамлакатда ғалаба қилиши мумкин, деб гениал хулоса чиқарди.

В. И. Ленин XIX асрнинг охири — XX асрнинг бошида Россияда империализм даврининг барча зиддиятлари ғоят кескин тус олганлигини кўрсатди. Россия чоризми Ғарбий Европа империализми блан маҳкам боғланган эди. Россияда чоризмга ва капитализмга қарши кўтарилган рус революцион ҳаракати айни замонда жаҳон империализмининг бутун системасига ҳам зарба берди.

Марксинг узлуксиз революция тўғрисидаги идеяларини ривожлантириб, В. И. Ленин буржуа-демократик революциянинг социалистик революцияга ўсиб кириши тўғрисидаги назарияни ишлаб чиқди, кенг халқ оммасининг гегемони, раҳбари бўлган ишчилар синфининг ролини белгилади, меҳнаткаш деҳқонлар ишчилар синфининг бирдан-бир иттифоқчиси эканлигини кўрсатди, чоризмга ва капитализмга қарши курашда ишчилар синфининг деҳқонлар блан иттифоқи идеясини илгари сурди. В. И. Ленин марксизмнинг синфлар ва синфий кураш тўғрисидаги, социалистик революция ҳақидаги ва капитализмдан коммунизмга ўтиш даври ҳақидаги, коммунистик жамият тараққиётида икки фаза ҳақидаги та'лимотини янада ривожлантирди.

Ленин миллий-мустамлака масаласини ишлаб чиқди. Бу эса марксизм-ленинизм хазинасига қўшилган жуда катта ҳисса бўлди. В. И. Ленин айтдики, мустамлака ва ярим мустамлакалардаги мазлум халқларнинг тобора кучаяётган миллий-озодлик ҳаракати пролетар революциясининг энг қудратли резерви, империализмни ағдариш учун олиб бориладиган курашнинг энг муҳим шартларидан биридир.

В. И. Ленин 1871 йилдаги Париж Коммунаси ва 1905 ҳамда 1917 йиллардаги рус революцияларининг тажрибаларини чуқур анализ қилиш асосида пролетариат диктатураси тўғрисидаги марксистик назарияни ривожлантирди. В. И. Ленин Россия халқ оммасининг ижоди блан яратилган Советларни пролетар давлат ҳокимиятининг янги, ажойиб формаси деб олдиндан башорат қилиб кўрсатди ва Советлар пролетариат диктатурасининг энг яхши давлат формаси, деб гениал хулоса чиқарди. Шу блан бирга турли мамлакатларда революцион озодлик ҳаракати тараққиёти йўлларининг ўзига хос хусусиятларини э'тиборга олиб, В. И. Ленин капитализмдан коммунизмга ўтиш даврида давлат формалари хилма-хил бўлиши мумкин эканлигини кўрсатди ва турли формаларнинг моҳияти муқаррар суратда пролетариат диктатурасидан иборат бўлажагини та'кидлади.

* * *

Революция генийси В. И. Ленин тузган ва чиниқтирган Коммунистик партиямиз ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлар кенг оммасининг революцион курашига етакчилик қилиб, эллик йилдан ортиқ шонли кураш ва ғалабалар йўлини босиб ўтди.

Коммунистик партия уч рус революцияси давомида жуда зўр сиёсий иш олиб борди. Бу ишлар бой тажрибага эга бўлиши, марксистик назариянинг ижодий тарзда татбиқ қилиниши жиҳатидан дун'ёда тенги бўлмаган ишлардир. Ўтган ярим аср мобайнида ижтимоий тараққиётнинг бутун бориши Коммунистик партия стратегияси ва тактикасининг улуғвор кучини ҳамда ҳаётийлигини, марксча-ленинча назариянинг қудрати ва енгилмаслигини яққол кўрсатди.

Россия ишчилар синфи В. И. Ленин бошчилигидаги Коммунистик партиянинг раҳбарлиги остида меҳнаткаш деҳқонлар блан иттифоқ бўлиб, чоризмни ағдариб ташлади, Улуғ Октябрь социалистик революциясини амалга оширди. Бу революция пролетар революцияси тўғрисидаги ленинча назариянинг тантанаси бўлди.

Социалистик революция сиёсий ҳокимиятни ишчилар синфи қўлига берди, халқни улуғ мамлакатдаги барча моддий ва маданий бойликларнинг чинакам хўжайини қилди. Октябрь революцияси кенг меҳнаткашлар оммасига мустақил ижод қилиш ва янги, социалистик ҳаёт қуриш имконини берди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси халқаро миқ'ёсда жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Бу революция инсоният тарихида янги даврни — капитализмнинг ҳалок бўлиш ва социализм ҳамда коммунизмнинг тантана қилиш даврини очиб берди. Россиядаги Октябрь революцияси капитализмга ўлим зарбасини берди, империализм негизларини заифлаштирди ва қақшатди, халқаро пролетариатнинг капиталга қарши курашини енгиллаштирди. Октябрь революцияси ғалаба қилган кунда — 1917 йил 25 октябрь (7 ноябрь)да улуғ Ленин бундай деган эди:

«Россия тарихида бундан буён янги палла бошланади, бинобарин, ҳозирги учинчи рус революцияси оқибат натижада социализм ғалабасига олиб келиши керак» (Асарлар, 26 том, 239 бет) Ҳаёт Лениннинг тарихий сўзлари ғоят тўғри эканлигини тўла тасдиқлади. Коммунистик партия раҳбарлигидаги бизнинг Ватанимиз зўр ишонч блан коммунизм сари олға бораётган қудратли социалистик давлат бўлиб қолди. В. И. Ленин миллионларча халқ оммасининг ижодий активлигини кучайтиришга таяниб, дун'ёда биринчи ишчи-деҳқон Совет давлатини барпо қилди ва мустаҳкамлади.

Совет Россиясининг ишчилари ва деҳқонлари ички контрреволюцияга ва четэл ҳарбий интервенциясига қарши фидокорлик блан қаҳрамонона кураш олиб борган даврда, Ленин ишчилар синфи кенг оммасини ва барча меҳнаткашларни ёш совет республикасини мустаҳкамлаш учун курашга доим отлантирди. Совет давлатининг қуролли кучларини ташкил этди, мамлакат мудофаасига, янги социалистик хўжалик қурилишига раҳбарлик қилди.

Коммунистик партия Россия ишчилари ва деҳқонлари кўрсатган буюк қаҳрамонликка таяниб, 1918—1920 йилларда четэл ҳарбий интервенциясини ва ички контрреволюцияни тор-мор келтириш соҳасидаги ишларни уюштирди.

В. И. Ленин иқтисодий жиҳатдан қолоқ Россияни илғор, қудратли социалистик давлатга айлантириш программасини, илмий жиҳатдан асосланиб берилган программани ишлаб чиқди. Бу программа мамлакатни социалистик негизда индустрияллаштиришни, оғир саноатни ҳартомонлама ривожлантиришни, бутун халқ хўжалигини электрлашни, мамлакат қишлоқ хўжалигини социалистик негизда қайта қуришдан иборат кооператив планини ҳаётга чиқаришни, маданий революцияни амалга оширишни кўзда тутар эди. В. И. Ленин жуда оғир шароитда халқ хўжалигини тиклаш соҳасидаги тинч ишга кўчишни уюштирди, ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг кучларини социализм қуришга сафарбар қилди.

Коммунистик партиямиз социализм қурилишининг В. И. Ленин томонидан ишлаб чиқилган программасини амалга оширабориб, буюк ижодий ишларни қизитиб юборди, қудратли ва енгилмас Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини ташкил этди. Янги, социалистик ижтимоий тузум партия ва халқнинг душманларига қарши — троцкийчиларга, бухаринчиларга, буржуа миллатчиларга қарши қат'ий курашда барпо қилинди. Партия ва халқнинг ана шу душманлари партия ва мамлакатни Ленин йўлидан чиқариб, капитализмни тиклаш йўлига туширишга уринган эдилар.

Коммунистик партия В. И. Ленин ишларининг улуғ давомчиси И. В. Сталин бошчилигидаги Марказий Комитетнинг раҳбарлиги остида ленинизмни сақлаб қолди, разил хоинларни ва таслимчиларни фош қилди ҳамда тор-мор келтирди. Коммунистик партия совет халқини мамлакатни социалистик негизда индустриялаш ва қишлоқ хўжалигини коллективлаш йўлидан зўр ишонч ҳамда дадиллик блан олиб борди.

Коммунистик партия раҳбарлигидаги совет халқи социализм қурди, бизнинг мамлакатимизда эксплуататор синфларни ва кишининг киши томонидан эксплуатация қилинишини узил-кесил тугатди, меҳнаткашларнинг давлатли ва маданий ҳаёт кечириши учун зарур бўлган бутун шароитни вужудга келтирди. СССРда социализм қурилиши Ленин васиятларини бажариш натижаси бўлди.

Ўзининг монолит бирлиги блан кучли бўлган Коммунистик партия Улуғ Ватан уруши йилларида бутун совет халқини жипслаштирди, совет халқларининг барча кучларини гитлерчи босқинчиларга қарши курашга сафарбар қилди, герман фашизми ва япон империализми устидан оламшумул тарихий ғалаба қозонишни та'минлади. Уруш вақтининг жуда оғир машаққатлари бошдан кечирилган кунларда Коммунистик партия халқ блан янада кўпроқ иноқлашиб кетди, кенг халқ оммаси блан янада маҳкам боғланди.

Коммунистик партия урушдан кейинги йилларда мамлакатимиз меҳнаткашларини халқ хўжалиги ва маданиятни тиклаш ҳамда тобора ривожлантиришга илҳомлантирди ва ташкил этди, совет халқи моддий фаровонлигининг тўхтовсиз юксалишини та'минлади.

Бир маслакдаги коммунистларнинг жанговар союзи бўлган Коммунистик партия ўз сафларини тинмай мустаҳкамламоқда, омма блан ўз алоқаларини кучайтирмоқда, ўз революцион ҳуш'ёрлигини оширмоқда, халқ душманларини, айниб буржуазия томонига ўтган аблаҳларни, халқаро империализм агентларини қат'ий фош қилиб ташламоқда ва уларнинг тухумини қуритмоқда, танқид ва ўз-ўзини танқидни дадил ривожлантирмоқда.

Партиямизнинг бутун фаолияти халққа, меҳнаткашларнинг революцион ғайратига чексиз ишонч блан суғорилган. Партиянинг кучи халқ оммаси блан чамбарчас боғланганлигидадир. Халқ партия теварагига маҳкам жипслашганлиги туфайли кучлидир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XIX с'ездининг қарорларида, КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларида Ватанимизнинг коммунистик жамият қуриш йўлидан олға қараб қиладиган ҳаракатининг улуғвор программаси белгиланди.

Коммунистик партия доно ички ва ташқи сиёсатни изчиллик блан оғишмай амалга ошираборуб, ишчилар синфининг деҳқонлар блан иттифоқини, халқлар дўстлигини мустаҳкамламоқда, мамлакатимизни тобора юксалиш йўлидан, барча совет кишиларининг фаровонлигини тўхтовсиз ошириш йўлидан олға бошлаб бормоқда, бутун дун'ёда тинчликни та'минлаш учун курашмоқда.

Коммунистик партия барча кадрларимиз, партиянинг барча а'золари партия ҳаётининг Ленин томонидан ишлаб чиқилган қоидаларини, партия раҳбарлигининг большевистик принципларини изчиллик блан амалга оширишлари керак, деб та'лим бермоқда.

В. И. Ленин СССРда социализмнинг ғолибона қурилиши халқаро миқ'ёсда катта аҳамиятга эга, деб доим та'кидлаб келди. В. И. Ленин империализм мамлакатларида революцион ва миллий-озодлик ҳаракати кучайиб бораётганлигини кўрсатиб, бутун дун'ёда коммунизм иши ғалаба қозонажагига тўла ишонч билдирди. Тарихий тараққиётнинг бутун бориши Лениннинг улуғ идеялари тамомила тўғри эканлигини та'кидлайди. Ленинизм байроғи остида улуғ Хитой революцияси ғалаба қилди. Европа ва Осиёдаги бирқанча мамлакатларда халқ-демократик тузуми вужудга келди ва мустаҳкамланди, капитализм мамлакатларида революцион ҳаракат ҳамда мустамлака ва қарам мамлакатлар кенг халқ оммасининг империализмга қарши миллий-озодлик ҳаракати ўсмоқда ва кенгаймоқда.

Совет халқи ленинизмнинг улуғ байроғи остида, жангларда чиниққан шонли Коммунистик партиянинг раҳбарлиги остида коммунизм тантанаси сари зўр ишонч блан олға бормоқда.

Л. БИЧКОВ,
Тарих фанлари кандидати.

Тошкент меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг 84 йиллигини нишонламоқдалар

Тошкент меҳнаткашлари Владимир Ильич Ленин туғилганига 84 йил тўлиши кунини нишонламоқдалар. Саноат корхоналарида, муассасаларда ва ўқув юртларида Коммунистик партия ва Совет давлати асосчисининг ҳаёти ва революцион фаолияти тўғрисида лекциялар, докладлар ва суҳбатлар ўтказилмоқда. Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи Жамиятнинг а'золари, партия комитетларининг лекторлари: «В. И. Ленин — Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчисидир», «В. И. Ленин ва И. В. Сталиннинг улуғ ҳамкорлиги», «Ленин образи бадиий адабаиётда» деган ва бошқа темаларда лекциялар ўқимоқдалар.

Тошкентдаги Сталин номли тўқимачилик комбинатининг партия ташкилоти томонидан ажратилган юздан ортиқ агитатор ишчи ва хизматчиларга пролетар революциясининг йўлбошчиси В. И. Лениннинг шонли ҳаёт йўли тўғрисида сўзлаб бермоқдалар. Биринчи ва иккинчи тўқимачилик фабрикаларининг цехларида ҳамда механика заводида агитаторлардан инженер А. Пивкина, техник М. Карпов, темирчи З. Витол, слесарь Н. Артюховлар суҳбат ўтказдилар. Ворошилов номли «Ташсельмаш» заводида, «Қизил тонг» тикув фабрикасида, «Электрокабель» заводида ва Ўзбекистон пойтахтининг бошқа корхоналарида ҳам шонли кунга бағишланган суҳбатлар ўтказилди.

Тошкент шаҳар партия комитети ва район партия комитетларининг кутубхоналарида, темир йўлчилар, тикувчилар, тўқувчилар маданият саройларида, В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё давлат университетининг фундаменталь кутубхонасида шу кунга бағишланган адабиёт ва фотосурат виставкалари очилди. (ЎзТАГ)

В. И. Ленин туғилган куннинг 84 йиллигига бағишланган пионер сборлари

Тошкент мактабларида, кутубхоналарида ва пионерлар саройларида Владимир Ильич Лениннинг туғилганига 84 йил тўлиши муносабати блан сборлар ва эрталабки йиғинлар ўтказилмоқда. 76-нчи мактабда бўлиб ўтган пионерлар сборида шу мактабнинг 6-нчи синф ўқувчиси Холисхон Султонова В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида суҳбат ўтказди. Шаҳарнинг барча мактабларида: «Биз ёш ленинчилар Ильич васиятларини шараф блан бажарамиз», «В. И. Лениндек бўлайлик» деган темаларда сборлар ўтказилди.

Болалар кутубхоналарида В. И. Ленин туғилган кунга бағишланган китобхонлар конференциялари ўтказилмоқда. (ЎзТАГ).

Чигитни тез ва сифатли экиб олайлик!

☆ ☆

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

Чигит экишда агротехника талабларини бузиш фактлари тўғрисида

Текшириш натижасида шу нарса аниқландики, Қорақалпоғистон АССРнинг Куйбишев районидаги колхозларда, шунингдек Чиноз, Фарғона, Уйчи, Комсомол ва Самарқанд районларининг бирқанча колхозларида агрономлар томонидан етарлик контрольлик бўлмаганлиги натижасида ерларни экишга тайёрлаш ва чигит экиш ишларида агротехника талабларига риоя қилинмаётир. Текшириб чиқилган колхозларда ҳайдалган ерларнинг чуқурлиги 12 сантимердан ошмайди, ер карталарининг бурчаклари ва четларига чигит экилмаётир, чигит экишда қатор ораларининг кенглиги бузилмоқда, айниқса ён қаторлар тўғри олинмаётир, анчагина майдонларда чигит тупроққа кўмилмай ер бетида қолмоқда. Ба'зи колхозлар ғўзапояси йиғиштириб олинмаган ҳамда маҳаллий ва минерал ўғит солинмаган ерларни ҳайдамоқдалар.

Ўзбекистон Коммунистик партиясининг Марказий Комитети Қорақалпоғистон АССР Куйбишев райкомининг секретари Ўтамбетов, Чиноз райкомининг секретари Нишонбоев, Фарғона райкомининг секретари, Мирзаев, Уйчи райкомининг секретари Раҳимов, Комсомол райкомининг секретари Ма'рупов ва Самарқанд райкомининг секретари Бурамов ўртоқларнинг э'тиборини шунга қаратадики, чигит экиш вақтида агротехника талабларининг бузилишига йўл қўйиш сра мумкин эмас. Бу райкомлар ҳамма колхозларда ҳамда далачилик бригадаларида тракторларнинг ер ҳайдаш ва чигит экиш ишларини қандай ўтказаётганликларини кеча-кундуз тинмай контроль қилиб туришни ташкил этишлари лозим, ҳарбир гектар ердан чигит экиш учун тўла равишда фойдаланиб, ерларнинг четларига, бурчакларига ва чала ҳайдалган жойларига чигит экилмай қолишига йўл қўймасликлари керак, ернинг яхши ишланишини, чигитларнинг нормал чуқурликка экилишини та'минлашлари, фақат дориланган, офтобда қизитилган чигитларнигина экишни та'минлашлари зарур.

Партия райкомлари далада ишлаётган трактор бригадаларининг ходимларига кечаю-кундуз хизмат кўрсатишни ташкил қилсинлар, уларни фақат кундуз кунигина эмас, шу блан бирга кечаси ҳам иссиқ овқат ва чой блан та'минлашни уюштирсинлар, МТС ва колхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига таяниб, тракторчилар ва колхозчилар орасида олиб бориладиган оммавий-сиёсий ишларни кучайтирсинлар ҳамда МТСдаги бутун техникадан ва колхозлардаги меҳнат ресурсларидан юксак унумли фойдаланиш учун, Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасида қатнашиш ҳуқуқини олиш учун бошланган социалистик мусобақага бошчилик қилсинлар.

Гулистон районида чигит экиш сур'атини янада кучайтириш керак

Гулистон райони ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажараолмади. Район партия ва совет ташкилотлари ўтган йили йўл қўйилган хато ва камчиликлардан тегишли хулоса чиқариб, 1954 йилги ҳосил учун замин ҳозирламаганлигидан, бу йилги кўклам дала ишларига ҳам анча кечикиб киришилди.

Гулистон райони областимиздаги янги районлардан бўлса ҳам, у пахтадан ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштираоладиган имкониятларга эга. Партия ва ҳукуматимиз районни юқори ҳосилли илғор районга айлантириш учун ҳамма шароитларни яратиб берган. Унда ҳозир 3 МТС бўлиб, бу МТС ларда жуда кўп кучли трактор ва ҳархил қишлоқ хўжалик машиналари бор. Бундан ташқари МТС ва колхозларда партиямиз чақириғидан кейин ишга келган ўнларча қишлоқ хўжалик мутахассислари ишламоқда. Райондаги барча колхозларнинг бригада ва звенолари пахтачиликни яхши билган тажрибакор деҳқонлар блан мустаҳкамланган.

Мана шу имкониятлар тўла ишга солинса Гулистон райони пахта ҳосилини ошираолади.

Афсуски,пахта юқори ҳосили учун курашнинг айни қизғин пайти — чигит экиш даврида райондаги ҳамма колхозларда ҳам иш шу куннинг талабига мувофиқ ташкил этилмаган.

Гулистон райони чигит экиш кампаниясига пухта тайёргарлик кўрмади, ерлар чигит экишга сифатли қилиб тайёрланмади. Мана шунинг учун ҳам чигит экиш сур'ати кейинги кунларда пасайиб кетмоқда. Масалан, график бўйича районда ҳар куни 700 гектар ерга чигит экиш лозим бўлгани ҳолда, район ҳар куни 450—500 гектарга чигит экмоқда.

МТСлардаги бирқанча универсаллар тайёр ер бўлмаганидан кўп вақт бекор туриб қолмоқда. Масалан, 1 ва 2-нчи МТСда 13 универсал ишламай турипти. Крупская номли, Свердлов номли, колхозлар чигит экишда айниқса орқада қолмоқдалар.

Гулистон райони чигит экишнинг дастлабки кунларида биринчи ўринда эди. Дала ишларига раҳбарлик бўшаштириб юборилгани учун ҳозир учинчи ўринга тушиб қолди. Райондаги Хрущёв номли, Крупская номли, «Красная заря» ва «Красний Восток» колхозларида чигит экиш сур'ати ниҳоятда суст бормоқда.

Колхозчилар ва механизаторлар ўртасида оммавий-сиёсий ва агитация ишлари яхши олиб борилмаётир. Бригада, звенолар ва колхозчилар ўртасида социалистик мусобақа кенгайтирилган эмас.

Гулистон район партия комитети (секретари Қ. Тўрабеков), район ижроия комитети (раиси М. Исмоилов) ўртоқлар ҳозирги энг қизғин кунларда колхозларга оператив раҳбарлик қилишлари, ер тайёрлаш ва чигит экиш графигининг тўла ва ошириб бажарилишини та'минлаш учун барча моддий-техника воситаларини дала ишларига сафарбар этишлари керак.

А. РАҲМАТОВ.

Янги боғ ва узумзорлар

ОҚҚЎРҒОН (**«Тошкент ҳақиқати»нин мухбиридан**), КПСС Марказий Комитети феврал-март Пленумининг қароридан руҳланган район колхозчилари қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириб, экин майдонларини кенгайтирмоқдалар. Улар бу ерларда боғ ва узумзорлар вужудга келтираётирлар.

Куйбишев қишлоқ советидаги Сталин номли колхозда ўтган йили бирнеча гектар ерга олма ва ток кўчатлари ўтқазилган эди. Бу йил колхоз 25 гектар ерга турли мева дарахтларининг кўчатларидан экиб, янги мевазор барпо қилади. Шу қишлоқ советидаги Молотов номли колхоз а'золари 60 гектардан иборат тепаликни ўзлаштирмоқдалар. Бу ерга насос блан сув чиқарилади. Янги ўзлаштирилган ернинг 20 гектарига ток, 10 гектарига олма кўчати ўтқазилади.

Алимкент қишлоқ Советидаги Тельман номли, Октябрь қишлоқ Советидаги Охунбобоев номли колхозларда ҳам мева дарахтлари экилмоқда. Бу ишларга Сталин мукофоти лауреати, машҳур соҳибкор ўртоқ Ризамат Мусамуҳамедов раҳбарлик қилади.

Бу дамлар қиммати
Йилларга татир.
Муддатлар саноқда
Кутмайди экиш.
Чигитни экиб ол,
Ўртоқ пахтакор,
Бехато ундириб,
Қилгин парвариш!

1-нчи „Далварзин“ совхози чигит экиб бўлди

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг кандидати 1-нчи «Далварзин» совхози кўклам дала ишларини а'ло сифатда ўтказиб, чигит экиш планини бажарди. Совхозда 2 минг 366 гектар ерга чигит энг қулай агротехника муддатида, 13 кунда экиб бўлинди.

Кўклам ишларини олиб боришда ва чигит экишда совхознинг илғор механизаторлари ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатдилар. Тракторчилардан Ғ. Исмоилов, З. Охунов, Ш. Баталов ва бошқалар ҳар куни 15—16 гектар ерга чигит экдилар. 800 гектар ерга чигит торайтирилган қатор оралар блан экилди.

Ҳозир 670 гектар ердаги чигит бир текисда униб чиқмоқда. Совхознинг барча пахтакорлари зўр куч ва ғайрат блан ишлаб ўз мажбуриятларини бажариши— бу йил ҳар гектар ердан 35 центнердан пахта етиштириш учун курашмоқдалар. Шунинг учун чигитни ҳамма ерда ундириб олиш учун бутун тадбирлар кўрилмоқда. Шу блан бирга униб чиққан ғўзаларнинг қатор оралари ҳам ишлана бошланди.

Совхоз механизаторлари пландан ташқари қўшимча яна 350 гектар ерга чигит экишга киришдилар. Бу иш ҳам эрта-индин тугалланади. (ЎзТАГ)..

Мажбуриятни бажариш учун

Сирдар'ё машина-экскаватор станцияси ишчилари, хизматчилари, инженер-техник ходимлари москвалилар чақириғига жавобан меҳнат унумини янада ошириш учун социалистик мусобақани тобора ривожлантирмоқдалар. Коллектив Майолди социалистик мусобақасини қизитиб, апрельнинг биринчи ярмида тупроқ қазиш ишларини юқори кўрсаткичлар блан бажарди.

Ўртоқ Ф. Данилин бошчилик қилаётган 2-нчи участканинг машинист-экскаваторчилари айниқса яхши натижаларни қўлга киритмоқдалар. Шу участкадаги ўртоқ С. Строев бошлиқ 376-нчи экскаватор бригадаси тупроқ қазиш ишлари планини 189 процент бажариб, 8 процент ёнилғи тежади. Шунингдек, С. Степанян бошлиқ 1002-нчи экскаватор бригадасининг машинист-экскаваторчилари ҳам яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар. Бу бригада тупроқ қазиш планини 188 процент адо этгани ҳолда, 10 процент ёнилғини иқтисод қилиб қолди.

Илғор машинист-экскаваторчилар ўз машиналарининининг унумли ишлаши учун курашиб, янгича иш усулларини қўлланмоқдалар. Бу эса машиналарнинг жорий ремонтини ўтказишда ва уларни бир об'ектдан иккинчи об'ектга кўчиришда вақтнинг анча тежалишига катта ёрдам бераётир.

Струев, Степанян ва Сельверстов ўртоқлар бошлиқ илғор экскаватор бригадалари эришилган муваффақиятларни янада мустаҳкамлаш блан ўзларининг илғорликдаги бой тажрибаларини бошқа бригадалар блан ўртоқлашмоқдалар, меҳнат унумини оширишда уларга амалий ёрдам бермоқдалар. Бунинг натижасида Н. Ғаффоров ва П. Фармонов ўртоқлар бошлиқ 650-нчи ва 509-нчи экскаватор бригадалари яхши натижаларни қўлга киритиб, экскаватор узельлари ремонтини белгиланган муддатдан 5 кун илгари сифатли қилиб тамомлашга эришдилар.

Бу машина-экскаватор станциясининг ишчи-хизматчи ва инженер-техник ходимлари меҳнаткашларнинг халқаро байрами 1 Май кунигача апрель ойи тупроқ қазиш ишларини 130 процент бажариш ва экскаваторлар, тирков механизмлари ҳамда автотранспортлар ремонтини юқори сифатли қилиб ўтказиш, экскаватор ва бошқа хил тупроқ қазийдиган машиналарнинг бекор туриб қолмасликларини та'минлаш, иш об'ектларига ёнилғи ва мойлаш материалларини ўз вақтида етказиб бериш юзасидан олган мажбуриятларини шараф блан бажариш учун шу кунларда фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА (КОЛХОЗЛАР БУЙИЧА) ЧИГИТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТУҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 20 АПРЕЛЬГАЧА БУЛГАН

М А ' Л У М О Т

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Планнинг бажарилиши	Бир кунлик ўсиш	Районларнинг номи	Планнинг бажарилиши	Бир кунлик ўсиш
Сирдар'ё	78,2	4,6	Ховос	55,0	0,7
Калинин	77,9	8,0	Ўртачирчиқ	51,4	8,1
Гулистон	74,6	6,0	Бўка	48,4	6,3
Чиноз	73,5	6,7	Мирзачўл	44,9	5,5
Оққўрғон	70,9	6,5	Юқоричирчиқ	42,0	8,1
Оржоникидзе	69,4	10,4	Пискент	37,5	5,5
Янгийўл	62,7	6,5	Оҳангарон	27,1	6,1
Ўртасарой	59,3	8,0	Паркент	16,0	6,0
Верхне-волинск	58,4	5,7			
Октябрь	58,4	5,5			
Бекобод	58,2	7,2	Область колхозлари бўйича:	57,5	6,2

Бузилмас дўстлик шартномаси

Бундан тўққиз йил илгари Совет Иттифоқи блан халқ Польшаси ўртасида тузилган дўстлик, ўзаро ёрдам ва урушдан кейин ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги Шартнома бу икки мамлакат ўртасидаги ўзаро муносабатлар тарихида янги саҳифа очди. Бу Шартнома янги Польшанинг озодлиги ва мустақиллигининг, унинг қудрати ва гуллаб-яшнашининг гаровидир.

Совет Иттифоқининг иккинчи жаҳон урушида халқаро реакция кучлари устидан қозонган ғалабаси поляк халқига озодлик ва мустақиллик келтирди. Илгари герман империалистлари томонидан босиб олинган, азалдан Польшага тегишли бўлган ғарбдаги ерлар поляк халқига қайтариб берилди. Польша меҳнаткашлар оммаси ҳокимиятни ўз қўлига олиб, туб социал-иқтисодий ўзгаришларни амалга оширди ва социалистик қурилиш йўлига тушиб олди.

Польша Халқ Республикаси, хўжалигининг асосий тормоқларида четэл капитали ҳукмронлик қилган, техника-иқтисодий жиҳатдан қолоқ бўлган аграр-индустриал мамлакатдан ҳозир йирик социалистик саноатга эга бўлган индустриал давлатга айланди. Бутун саноатнинг ялпи маҳсулот ишлаб чиқариши 1938 йилги даражадан 3,6 марта ортиб кетди, киши бошига ҳозир 1938 йилга нисбатан 4,7 марта кўп саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилмоқда. Саноат маҳсулотлари 1937 йилда саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари умумий ҳажмининг 51,8 процентини ташкил этган бўлса, 1952 йилда 75,6 процентини ташкил этди. Машинасозлик заводларининг маҳсулоти 1949 йилги даражага нисбатан 2,5 марта ортди. Саноатнинг илгари мавжуд бўлмаган ўнларча тормоқлари вужудга келтирилди. Кемасозлик, тракторсозлик, автомобиль саноати, ҳозирги замон қишлоқ хўжалик машиналари, оғир станоклар, подшипниклар ишлаб чиқарувчи саноат ва ҳоказолар шулар жумласидандир.

Поляк халқи ўз қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида ҳам катта муваффақиятларни қўлга киритди. 1953 йилда ишлаб чиқарилган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, жон бошига тақсимлаб ҳисоблаганда, 1938 йилдаги даражадан 30 процент кўпайди. Республикада ҳозир 8 мингдан кўпроқ қишлоқ хўжалик ишлабчиқариш кооперативлари тузилган. Польшада 400 дан кўпроқ давлат машина-трактор станциялари бўлиб, булар қишлоқ хўжалигини реконструкция қилишда таянч пункти ролини бажармоқдалар.

Польша экономикасини тиклаш ва ривожлантириш соҳасида эришилган муваффақиятлар халқ фаровонлигининг тинмай ўсиб боришини та'минлади. Қишлоқ хўжалигидан бошқа соҳаларда ишловчи меҳнаткашлар даромади 1953 йилда 1938 йилга нисбатан деярлик 40 процент кўпайди, ҳарбир қишлоқ аҳолисининг даромади эса 75 процентдан кўпроқ ортди. Маданият, соғлиқни сақлаш, уй-жой ва коммунал қурилиш соҳаларида ҳам катта муваффақиятларга эришилди.

Поляк халқи турмушидаги бу туб ўзгаришлар Польшада буржуазия ва помешчиклар ҳокимиятининг тугатилиши ҳамда ишчи ва деҳқонлар ҳокимиятининг ўрнатилиши натижасида, шунингдек Совет Иттифоқининг ҳартарафлама ва самимий ёрдами натижасида вужудга келди. Польша бирлашган ишчи партиясининг биринчи секретари Б. Берут, ғалабаларимизнинг манбаи — СССР блан дўстлик, СССРнинг ёрдами, СССРдан намуна олаётганлигимиздир, деб кўрсатади.

Совет Иттифоқи Польша Халқ Республикасига ҳартомонлама моддий-техник ёрдам кўрсатиб келди ва ҳозир ҳам кўрсатмоқда.

Польша халқ хўжалигини тиклаш йилларида Совет Иттифоқи Польша учун зарур бўлган нарсаларни, я'ни озиқ-овқат, саноат хомаш'ёси, ёнилғи ҳамда тоғ, металлургия ва тўқимачилик саноати учун асбоб-ускуналар етказиб берди. СССР томонидан берилган ёрдам Польша халқ хўжалигини жуда тез тиклаш ишида ҳамда унинг халқ демократияси давлати сифатида мустаҳкамланишида жуда муҳим роль ўйнади.

Халқ хўжалигининг социалистик асосда муваффақият блан тикланиши Польшада социализм асосларини қуришга киришиш имкониятини берди. Бу вазифа Польша Халқ Республикасини ривожлантириш улуғвор олти йиллик планида гавдалантирилди. Болеслав Берут, СССРнинг ёрдами бу планни ишлаб чиқишда асосий фактор бўлди ва бу планнинг муваффақиятли бажарилишининг гаровидир, деб кўрсатди.

Узоқ муддатга мўлжалланган шартнома бўйича Совет Иттифоқи Польшага 60 та йирик саноат об'ектлари учун асбоб-ускуна етказиб беради. Бу саноат об'ектлари мамлакатни индустриялашнинг базаси бўлади. Бу саноат корхоналарининг кўпи ҳозирнинг ўзидаёқ ишга туширилиб, маҳсулот бермоқда. Бу ўринда — Варшавадаги енгил автомашиналар заводини, Люблиндаги юк автомашиналари заводини, Вежбицдаги Европа бўйича энг йирик цемент заводини, Диховдаги электростанцияни, Пётрковдаги катта тўқимачилик комбинатини кўрсатиб ўтиш керак. В. И. Ленин номли энг катта металлургия комбинатининг корхоналари бирин-кетин ишга туширилмоқда. Урушгача Польшанинг бутун пўлат қуючи саноати қанча пўлат қуйган бўлса, бу комбинатнинг бир ўзи шунча пўлат қуядиган бўлади.

СССР Польша Халқ Республикасини индустриялашгагина ёрдам бериш блан чекланмайди. Мамлакат далаларида совет тракторлари ва бошқа хил қишлоқ хўжалик машиналари ишламоқда.

Ўз навбатида Польша Халқ Республикаси ўз саноати ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини Совет Иттифоқига етказиб бермоқда. Польшадан кўмир, темир йўл паровозлари ва вагонлари, газлама, қанд, рангли ва қора металлар, идиш-товоқ ва бошқа кўп турли товарлар СССРга бетўхтов келиб туради.

1945 йилдан 1952 йилгача Польша блан СССР ўртасидаги товар обороти 8 марта ошди. Совет Иттифоқи блан бўлган савдо 1952 йилги Польша ташқи савдо оборотининг 31,9 процентини ташкил қилди.

Икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий муносабатлар ҳар иккала мамлакат манфаатларига мос бўлиб, уларнинг гуллаб-яшнашига ёрдам беради.

Польша блан Совет Иттифоқи ўртасида иш тажрибалари ва илмий соҳадаги ютуқларни олмошиш борган сари кенг тус олмоқда, икки халқ ўртасидаги маданий алоқалар мустаҳкамланмоқда.

Польша Халқ Республикасининг юзларча ёшлари совет олий ўқув юртларида ўқимоқдалар. Инженерлар, техниклар ва ишчилар ҳар йили Совет Иттифоқига келиб тажриба олмоштирмоқдалар ва СССР ишлабчиқаришидаги илғор иш методларини ва техникани ўрганмоқдалар. Польша деҳқонлари СССРдаги колхоз тузуми блан танишиш учун жуда кенг имкониятларга эгадирлар. Ҳозиргача поляк деҳқонларининг жуда кўп делегатлари СССРга келиб кетдилар. Польша деҳқонлари совет колхозчиларининг турмушини кўриб, хўжаликни коллектив идора қилишнинг афзал эканлигига ишонч ҳосил қилмоқдалар.

Польша Халқ Республикаси Совет Иттифоқи ва халқ демократияси мамлакатлари блан бир қаторда бутун дун'ёда тинчлик учун, барча мамлакатлар ўртасида иқтисодий ва маданий алоқаларни ҳартомонлама кенгайтириш учун, халқаро кескинликни юмшатиш учун кураш олиб бормоқда. Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, барча халқ демократияси мамлакатларининг бузилмас дўстлиги ва манфаатларининг бирлиги — тинчлик ва демократия лагерининг ишончли асоси, бутун дун'ёдаги тинчликнинг қудратли таянчидир, деган эди ўртоқ Н. С. Хрущёв Польша бирлашган ишчи партиясининг Иккинчи с'ездида.

Америка империализми томонидан олиб борилаётган Ғарбий Германияда гитлерчи ҳарбий машинани тиклаш ва немис реваншизмини пропаганда қилиш сиёсати тинчликсевар халқлар манфаатига қарши, хусусан поляк халқининг ҳаётий манфаатларига қарши қаратилгандир. Ташқи ишлар министрларининг Берлин кенгашида Совет делегацияси Европада тинчликни мустаҳкамлашга ва герман милитаризмининг тикланишининг олдини олишга қаратилган кенг программа таклиф қилди. Польша ҳукумати 1954 йил 10 мартдаги ўз баёнотида Умумевропа шартномаси тўғрисидаги совет проектини бутунлай қувватлади, бу шартномада қатнашишга тайёр эканлигини ва бу шартномани тузиш ҳамда уни амалга ошириш учун барча Европа мамлакатлари блан биргаликда ҳаракат қилажагини билдирди.

Иқтисодий, сиёсий ва маданий манфаатлар бирлиги, бутун дун'ёда тинчлик учун биргаликда кураш олиб бориш—совет ва поляк халқлари ўртасидаги бузилмас дўстликнинг ёрқин ифодасидир. Бу дўстликдан куч-қувват олаётган поляк халқи социализм қуриш йўлидан ишонч блан бормоқда.

П. ГАЛЕНКО.

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ

„В А Т А Н Д О Ш Л А Р“

Шоир Мирмуҳсиннинг «Ватандошлар» тўпламига киритилган ше'р ва поэмалар муҳим, актуал темаларда ёзилган. Шоир бу китобида сермазмун ҳаётимизнинг бой воқи'ликларидан олган таассуротларини, ҳис-туйғуларини бадиий образлар орқали акс эттиришга, Совет кишисининг ма'навий фазилатларини ифодалашга интилади. Уларда социалистик турмушни улуғлаш, шон-шараф ишига айланган эркин меҳнат самараларини, куйлаш, совет халқининг раҳбар ва етакчи кучи бўлган Коммунистик партия ва Совет давлатини қадрлаш, халқлар, ўртасидаги тинчликни мустаҳкамлаш каби олижаноб идеяларни тасвирлашга ҳаракат қилади.

Тўплам Мирмуҳсиннинг:

Меҳрибон она каби, бахт сари
етакладинг
Порлоқ келажагимни равшан кўриб
олдиндан.
Бир кулол ўғли эдим...
Юксал! — дединг қадрдон,
Юксалиш йўлларини
Кўрсатиб бердинг чиндан,
Раҳмат сенга қалбимдан!

мисра'лари блан бошланучи «Жонажон партияга» ше'ри блан очилади. Бу ше'рда шоир совет халқининг Коммунистик партияга бўлган чексиз меҳр-муҳаббатини умумлаштириб, жонажон партиямизнинг монолит бирлигини ифодалаган.

«Жолио-Кюри», «Кореядан қўлингни торт!», «Яшасин тинчлик!», «Ҳаёт енгади!», «Тинчлик байроғини баланд кўтаринг!» ше'рларида шоир Совет давлатининг бутун дун'ё халқлари ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш ишига қўшаётган катта ҳиссасини куйлайди. Англия-Америка империалистларининг янги уруш оловини ёқиш мақсадида қилаётган ҳуружларини, уларнинг тажовузкорлик сиёсатини қаттиқ қоралайди, тинчлик урушни муқаррар енгажагини, жаҳонда тинчлик барқарор бўлажагини айтади. Мирмуҳсиннинг «Нозим Ҳикматга» деган ше'рида Туркиянинг Америка империалистларининг асосий ҳарбий базасидан бирига айланиб, уерда бир тўда соткин амалдорлар ҳукмронлик қилаётганлиги ва турк халқининг ҳозирги аянчли аҳволи, ис'ёнкор шоир Нозим Ҳикмат Ватанида ҳам бир кун адолат офтоби ярақлаб чиқажаги ўткир мисра'ларда баён қилинган. Бу ше'р келажакка ишонч, оптимизм ғоялари руҳида ёзилган:

Сенинг қўлларингга
Яна жаноблар
Солишмоқчи бўлади кишан.
Кишанлар йўқолар, дўстим!
Қуёш тушар —
Сенинг мазлум юртингга,
ишон!

«Ватандошлар» тўпламининг ҳажми катта; унга шоир Мирмуҳсиннинг асосан кейинги ўн йил ичида ёзган ше'р ва поэмалари танлаб киритилган. Булар орасида тарихнинг чинакам яратучиси, янги коммунистик жамият қураётган ижодкор халқимизнинг меҳнат фронтида эришаётган ажойиб ютуқларини тасвирлашга бағишланган ше'рлар алоҳида ўрин эгаллайди. («Ольга Агафоновага хат», «Токарь», «Селекционер», «Агитатор», «Қишлоқ врачи», «Бухгалтер», «Зоотехник», «Универсалчи», «Инкубатор», «Теримчи», «Ўртоқ Ли» каби ше'рлар).

Шоир бу ше'рларида республикамизнинг илғор кишилари-новаторлар образини бадиий ифодалар блан тасвирлайди.

Лекин юқоридаги ше'рларнинг ҳаммасини ҳам бирхил, ҳартомонлама пишиқ, бадиий жиҳатдан юксак савияда ишланган ше'рлар деб бўлмайди.

Аввало шуни айтиш керакки, ҳарбир ше'рнинг кишини ҳаяжонга солучи, ўқучига бадиий завқ бериши учун шоир ҳаётдаги характерли, конкрет темаларни танлаши ва уни қунт блан ўрганиши, воқиаларнинг моҳиятини тўла-тўкис ифодалаши керак. Танланган тема шоирнинг фикр-хаёлини, унинг юрак ва ҳиссини қамраб олмоғи лозим.

Мирмуҳсин кейинги вақтларда ўзбек поэзиясида турли янги темаларда бирқанча ше'рлар ёзди. Янги темаларни қаламга олиш албатта яхши иш. Актуал темаларни бадиий ифодалар воситаси блан кенг ўқучилар оммасига етказишда ва социалистик ҳаётимизнинг реаль ва характерли фактларидан ижтимоий-сиёсий хулосаларни умумлаштириб тасвирлашда шоирдан бадиий маҳорат, реалист-сан'аткорлик талаб этилади.

Броқ Мирмуҳсиннинг «Ўртоқ Ли», «Бухгалтер», «Агитатор» номли ше'рларида эса бу талабга тўла риоя қилинмаган. Бу ше'рларда на қаҳрамон шоликор образи, на бухгалтер образи, ва на агитатор образи, уларнинг бой ички дун'ёси блан аниқ-равшан ифодалаб берилмаган.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лига бағишланган «Ўртоқ Ли» ше'ридан икки тўртликни олиб кўрайлик:

Тўпиғидан ботар у лойга,
Сонларини тилади барги...,
Лекин ишдан қайтмас, у, чунки,
Қалб юрт ишқи блан ёнади.
Ли ишлайди шоли ичида
Кўкрагида Олтин Юлдузи.
Обод қилди,
Ҳосил берди қоплаб.
Қат'ий унинг ва'даси, сўзи!

Юқоридаги сатрларда кишини ўзига тортадиган ва ҳаяжонлантирадиган бадиий ифодалар етишмайди. Бунинг устига «Осмон каби беҳад, улкан далада», шоликорликда ўртоқ Лидан бошқа ҳеч кимнинг кўринмаслиги китобхонларни ишонтираолмайди. Шунингдек қаҳрамоннинг тўпиғидан лойга ботгани ҳолда кўкрагига Олтин Юлдуз тақиб ишлаши ҳам характерли воқиа эмас. Бу ноаниқ сатрлар шоирнинг яхши ниятини рўёбга чиқариш ўрнига, образни хиралаштирган.

Тўлақонли, юксак савияли ше'рлар ёзишда адабиётнинг ўхшатиш, сифатлаш, муболаға, жонлантириш, мажоз, метафора каби поэтик воситаларидан ўринли фойдаланиш катта аҳамиятга эга. Мирмуҳсин ўзининг айрим ше'рларида бундай имкониятлардан ўринли фойдаланмайди. Бу ҳол ше'рларнинг бадиий қимматини пасайтириб юборишга сабаб бўлади. Бунга қуйидаги сатрлар яққол мисол бўлаолади:

Металл йўниш — нокни арчгандай,
Металл кафтда мўм (?) бўлар худди.
(«Токарь»)
Кундуз қизиб кетади қуёш,
Кечалари қор ёққандай салқин.
(«Куз бошланди гўзал Фарғонада»)

Поэзиянинг яшовчан ва та'сирчан бўлишида сўзларни ўринли ишлатабилиш катта аҳамиятга эга. Поэзия шоирдан сўзларни гавҳар тергандек жой-жойига қўйиб ишлатишни талаб қилади. Мирмуҳсин ўз ше'рларида бунга жиддий э'тибор бермайди. «Битта ўлдим ўша кез, мўмдай эриб кетдинг ўшанда» сатрларида бир жойда келтирилган «ўша кез», «ўшанда» иборалари та'сирсиз, қайтариқ иборалардир.

Мирмуҳсин ше'рларида «калом», «муаззам», «фусун» каби тилимиздан чиқиб кетган айрим араб-форс сўзлари ҳам учраб туради.

Мирмуҳсин сўз бойлигидан унумли фойдаланмайди. Бунинг натижасида унинг айрим ше'рларида бирхил сўзлар ҳадеб қайтарилаверади ва бир мазмундаги сатрлар ше'рдан-ше'рга кўчиб юради. Бунга: «Қалб юрт ишқи блан ёнади» («Ўртоқ Ли»), «Юрт ишқида тепар қалблар» («И. В. Сталин монументи»), «Ватан ишқи этипти мафтун» («Агитатор»), «Элнинг ғами тушган юракка», («Қишлоқ врачи») каби қайтариқ сўзларни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Яна шуни алоҳида кўрсатиш керакки, Мирмуҳсин ше'рларида келтирилган қайтариқ сўзлар (кўп ўринда) кучайтириш ролини ўтамайди:

Кўклам.
Далаларда илиқ кўклам.
Кўклам берди табиатга кўрк.
Кўклам кирди фермамизга ҳам,
Мана.
Инкубатор бўлди «қурк».
Торлик қилар улкан бир майдон,
Товуқ, товуқ, товуқ ҳарёқда...
Шунча товуқ ёғилган қайдан?!
Товуқ шунча кўпми дун'ёда?
Рихсинисо сабаб!
Бизнинг Рихсинисо —
Яраттандир шунча жўжани (?)

Бу такрор сатрларда жўшқинлик, бадиий завқ етишмайди. Бундай камчиликларнинг содир бўлишига сабаб шуки, автор ше'рларининг поэтик томонига жиддий э'тибор бермай, фактларни йўл-йўлакай айтиб ўтиш блан кифояланганлигидир.

Мирмуҳсиннинг тўпламга киритилган «Уста Ғиёс», «Яшил қишлоқ», «Дўнан» поэмаларини китобхон бирнеча марта ўқиган ва ўз даврида партия матбуоти, адабий журналларда танқидий мулоҳазалар баён этилиб, авторнинг олдига ҳаққоний талаблар қўйилган эди. Дарҳақиқат автор бу поэмаларини қунт блан қайта ишлаган, янги боблар киритган. Бу ўринда айниқса «Уста Ғиёс» поэмасини алоҳида кўрсатиш зарур. Автор бу поэмани қайта ишлар экан, илғор пахтакор образини ҳартомонлама тўла-тўкис гавдалантиришга катта э'тибор берган. Натижада бу поэма аввалги вариантига нисбатан анча дуруст чиққан.

Броқ ҳарбир асар қайта ишланиб, янги нашрга тайёрланар экан, ундаги воқиалар ҳаёт блан узвий боғланиши ва бугунги муваффақиятларни қамраб олмоғи лозим. Бу жиҳатдан қараганда «Яшил қишлоқ» поэмасида бугунги Мирзачўл картинаси кўринмайди ва китобхон шоирнинг ўз олдига қўйган мақсадини аниқ тасаввур этаолмайди.

Шоир Мирмуҳсиннинг «Ватандошлар» тўпламидаги айрим асарларнинг камчиликлари тузатилиши зарур эди. Бу асарларнинг кўпчилиги авторнинг айрим ҳолда нашр қилинган китобларида ва бошқа журнал ҳамда тўпламларда бирнеча марта э'лон қилинган. Кейинги нашрда автор, шунингдек тўпламнинг редактори Ҳамид Ғулом ҳарбир ше'р ва поэманинг ғоявий-бадиий қимматини янада ошириш учун ижодий иш олиб боришлари лозим эди. Броқ бунга амал қилинмаган. Шунинг натижасида авторнинг деярлик ҳамма асарларини ўз ичига олган «Ватандошлар» тўплами юқорида баён қилинган камчиликлар блан нашр этилган.

М. НОРМАТОВ.

Болгария-Совет дўстлиги жамиятлари союзининг фаолияти

СОФИЯ, 19 апрель. (ТАСС). Болгарияда ҳозирги вақтда Болгария-Совет дўстлиги жамиятлари союзи округ ташкилотларининг ҳисобот-сайлов йиғилишлари ўтказилмоқда. Ўтган йил союз ташкилотлари аҳоли орасида кенг равишда маданий-оқартув ишлари олиб бордилар. Ўтган йил София округида Совет Иттифоқи халқларининг ҳаёти ва муваффақиятлари тўғрисида 10 мингтадан кўпроқ доклад ўқилди ва суҳбат ўтказилди.

Болгария-Совет дўстлиги жамиятларининг сони ва уларнинг а'золари анча кўпайди. Фақат Пловдив округининг ўзидагина ўтган йил 88 та янги жамият ташкил қилинди. Ҳисобот даврида Коларовград округида ўнлаб янги жамиятлар ташкил қилинди. Шу округнинг турклар яшайдиган районларида Болгария-Совет жамиятлари а'золарининг сони бир йил ичида икки баравар кўпайди.

Болгария-Совет дўстлиги жамиятлари рус тилини ўрганишда шаҳар ва қишлоқ аҳолисига катта ёрдам кўрсатдилар.

Шарқи-Шимолий Хитой қишлоқ хўжалигининг ривожланаётганлиги тўғрисида «Женьминьжибао» газетасининг ёзганлари

ПЕКИН, 19 апрель. (ТАСС). «Женьминьжибао» газетаси хабар беради: бу йил, планга мувофиқ, Шарқи — Шимолий Хитойда дон экинларидан 22 миллион 400 минг тонна, я'ни ўтган йилдагига қараганда 20,5 процент кўп ҳосил олиш кўзда тутилади. Бу йил техника экинлари етиштириш ҳам анча кўпайтирилади. Пахтадан 233 минг тонна, я'ни, 1953 йилдагига қараганда 40 минг тонна кўп ҳосил олинади.

Газета бундай деб ёзади: Қишлоқ хўжалик ишлабчиқариш кооперативлари ва ўзаро ёрдамлашиш меҳнат группалари бу йил қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини кўпайтиришда катта роль ўйнашлари лозим. Ҳозирги вақтда Шарқи — Шимолий Хитойда 17.067 қишлоқ хўжалик кооперативлари бор. Демак, қишлоқ хўжалик кооперативларининг сони бу йил 1953 йилдагига қараганда 3,4 баравар кўпайган.

Қишлоқ хўжалик кооперативлари ва ўзаро ёрдамлашиш меҳнат группалари илғор агротехникани ва новаторларнинг тажрибаларини актив равишда жорий қилмоқдалар. Газетанинг ёзишига қараганда, Шарқи — Шимолий Хитойда машиналаштирилган давлат хўжаликларининг сони бу йил кўпайтирилиб, 24 тадан 32 тага етказилади.

Германия Демократик Республикасида меҳнаткашларнинг ёзги дам олиши

БЕРЛИН, 19 апрель. (ТАСС). Германия Демократик Республикасида меҳнаткашларнинг дам олиши тўғрисида катта ғамхўрлик қилинмоқда. Ишчилар ва хизматчиларнинг ёзги дам олишларини ташкил қилиш учун бу йил республика касаба союзлари 16,44 миллион марка, ҳукумат эса шу мақсадлар учун давлат бюджетидан 8,25 миллион марка маблағ ажратдилар. Шундай қилиб, бу йил меҳнаткашларнинг касаба союз дам олиш уйларида ва республика санаторияларида ёзда дам олишларини ташкил этиш учун ҳаммаси бўлиб 24,69 миллион марка пул сарфланади.

1947 йилда республикада касаба союзларининг фақат 10 та дам олиш уйи бор эди. Ҳозирги вақтда касаба союзлари 267 та дам олиш уйларига эгадирлар. Бу дам олиш уйлари мамлакатнинг ҳушҳаво ва кўркам жойларида —Саксония Швейцариясида, Тюрингияда, гўзал Гарц тоғ массивида ва Болтиқ денгизи бўйларида очилган.

Республика касаба союз дам олиш уйларида бу йил ёзда 650 минг киши дам олади.

Кореяда 1 Майга тайёргарлик

ПХЕНЬЯН, 19 апрель. (ТАСС). Корея Халқ-Демократик Республикасида меҳнаткашларнинг халқаро байрами — 1 Майга тайёргарлик кўриш қизиб кетди. Заводларда, фабрикаларда, давлат муассасаларида, мактабларда, олий ўқув юртларида, қурилишлар бораётган жойларда 1 Май тўғрисида суҳбатлар ўтказилмоқда. Шаҳар ва қишлоқларда корейс халқининг тинч меҳнатини, Совет Иттифоқи ва халқ демократияси мамлакатларининг иқтисодий ва сиёсий соҳаларда эришган муваффақиятларини кўрсатадиган фотовиставкалар ташкил қилинмоқда. Республиканинг корхоналарида Майолди меҳнат мусобақаси кенгайиб бормоқда.

Буюк Британия коммунистик партиясининг XXIII с'езди

Охирги мажлис

ЛОНДОН, 19 апрель. (ТАСС). Буюк Британия Коммунистик партиясининг XXIII с'езди бугун ўз ишини тамомлади. Эрталабки мажлисда маҳаллий партия ташкилотлари тақдим қилган резолюциялар муҳокама этилди.

Тўқимачилик саноати тўғрисидаги, маданият тўғрисидаги, қишлоқ хўжалиги тўғрисидаги, пенсионерларнинг аҳволи тўғрисидаги ва бошқа резолюциялар бир овоздан қабул қилинди.

Ташкилот комитетининг раиси Локлен с'ездда берган ахборотида, кечаги ёпиқ мажлисда ўтказилган сайлов натижасида янги ижроия комитети 40 кишидан иборат қилиниб сайланганлигини айтди. Янги ижроия комитетига Поллит, Датт, Галлахер, Кэмпбелл, Голлан, Мэтьюз, Керриган, Моффат, Беннет, Пирэтин ва бошқалар сайландилар.

Сўнгра с'езд мандат комиссиясининг докладини тинглади ва тасдиқлади. С'езд ишларида ҳаммаси бўлиб 617 делегат ҳал қилувчи овоз блан ва 41 делегат маслаҳат овози блан иштирок қилди. Булардан 15 проценти хотин-қизлардир.

Делегатлар орасида партия стажи 15 йилдан ошиқ бўлганлар 138 киши. Делегатлардан 303 киши оғир саноат ишчилари, 52 киши енгил саноат ишчилари.

Кэмпбелл охирги нутқ сўзлагандан кейин с'езд ўз ишини тамомлади.

Эрон нефти тўғрисида инглиз-америка битими

ЛОНДОН, 20 апрель. (ТАСС). Капиталистик мамлакатларнинг энг катта нефть монополиялари ўртасида узоқ вақтдан бери олиб борилган музокаралардан кейин Эрон нефть конларини ишлатиш блан шуғулланувчи халқаро консорциум деб аталган шеркат ташкил қилиш тўғрисида Лондонда битим тузилганлиги хабар бериб ўтилган эди. Бу консорциумга 8 та нефть компанияси, шу жумладан Американинг 5 та нефть компанияси: «Стандард ойл компани Оф Нью-Жерси» «Техас ойл компании», «Стандард ойл компани оф Калифорния», «Сокони вакуум ойл компани» ва «Галф ойл корпорейшн» компаниялари; Англиянинг иккита нефть компанияси, я'ни Англия-Эрон нефть компанияси блан «Роял датч-шелл» компанияси, шунингдек «компани Франсэз де петроль» деган Француз компанияси а'зо бўлиб кирди.

Матбуотда э'лон қилинган ма'лумотларга қараганда, консорциумнинг асосий капитали 250 миллион доллардан иборат бўлади. Янги тузилган бирлашма қатнашчилари ўртасидаги келишимга мувофиқ, Эрон нефть конларини 1951 йилгача танҳо ўзи ишлатиб келган Англия-Эрон нефть компанияси концессиядан маҳрум этилганлиги учун ва компания корхоналари национализация қилинганлиги учун бу компанияга 400 миллион доллар миқдорида компенсация тўланади.

Ҳақиқатда бу консорциум Американинг бешта компанияси блан Англиянинг икки компанияси томонидан тузилган. Бу компаниялар жуда катта халқаро нефть картели бўлиб, капиталистик мамлакатлардаги асосий нефть манба'ларининг ҳаммасини эгаллаб олган ва Яқин Шарқда чиқариладиган нефтьнинг 99 проценти шу картель контроли остидадир.

Эрон халқи 1951 йилда Эрон нефть саноатининг национализация қилишга муваффақ бўлган эди, шу картель монополиялари бунга, я'ни национализацияга душманлик блан қарадилар, Эрон нефть саноатининг национализация қилинишини Яқин Шарқдаги бошқа мамлакатлар учун хатарли бир намуна ва ўзлари оладиган фойдалар учун таҳликали иш деб ҳисобладилар. Эрон нефть саноати национализация қилинган пайтдан бошлаб шу монополиялар АҚШ ва Англия ҳукмрон доираларидан актив ёрдам олган ҳолда, Эрон нефть саноатида четэл капиталининг позициясини тиклайдиган битим тузишга Эронни мажбур қилиш учун унга тинмай таз'йиқ ўтказиб келдилар. Иқтисодий блокададан тортиб то Эроннинг ички ишларига аралашишгача ҳамма воситалар ишга солинди. Иқтисодий блокада шунга олиб келдики. Эрон ўз нефтини капиталистик бозорларга сотишдан маҳрум бўлди. Ма'лумки, консорциум тузиш тўғрисидаги ҳозирги музокаралар Эронда давлат тўнтариши бўлиб, Мосаддиқ ҳукумати ағдарилгандан кейин тез фурсатда бошланган эди.

Ҳозир шу музокаралар тугай деб қолди. Консорциумнинг Америка «Стандард ойл компани оф Нью-Жерси» нефть компанияси правлениесининг а'зоси Гарден бошчилигидаги махсус делегацияси 11 апрельда Теҳронга келди. Шу делегациянинг 14 апрельда Эрон ҳукумати блан бошлаган музокараларида Англиянинг Эрондаги элчиси Стивенс ва АҚШ давлат секретарининг халқаро нефть проблемалари бўйича махсус кенгашчиси Герберт Гувер иштирок қилмоқда.

БАЙРУТ, 20 апрель. (ТАСС). Эрон матбуотининг берган хабарларидан ма'лум бўлишича, янги нефть консорциумининг Теҳронга келган делегацияси Англия-Эрон нефть компанияси концессияси национализация қилинишидан олдин Эрон нефть саноатида бўлган аҳволни қайтадан тиклашни Эрон ҳукуматига таклиф қилган, фарқ фақат шундаки, Эрондаги нефть саноатининг ишларига илгари инглизлар хўжайинлик қилган бўлса, бундан буён, я'ни шу таклиф амалга оширилган тақдирда американлилар хўжайинлик қиладиган бўлади. Теҳронда чиқадиган «Кайхон» газетасининг ёзишига қарганда, Эрон мамлакатда чиқадиган нефтьни сотиш ишларини, Ободондаги нефть маҳсулотлари ишлайдиган заводни ва бошқа нефть корхоналарини 20 — 30 йил муддат блан консорциумга топшириши лозим. Карачи радиосининг хабарига қараганда, Эрондаги нефть саноатига раҳбарлик қилмоқ учун Америка ва Англия мутахассисларидан 550 киши Эронга келади. Эронга имзолаш учун таклиф қилинаётган битим, Америкадаги «Нью-Йорк таймс» газетасининг яқиндаги сонида босилган хабарга қараганда, «Эронни нефть ресурсларининг хўжайини деб э'тироф қилади-ю, аммо нефть конларини ишлатишни (демак, нефть саноатидан келадиган фойдани ҳам. Редакция) Америка ва Англия капиталистлари ва мутахассислари синдикатининг қўлига ўтказади».

Консорциумнинг таклифлари, — деб ёзади Эронда чиқадиган «Мусаввар» журнали, Эрон ҳукуматига шу вақтгача таклиф қилиниб келган таклифларнинг энг ёмонидир.

ЛОНДОН, 20 апрель. (ТАСС). Инглиз матбуотининг э'тироф қилиб ёзишича, Эрон халқининг манфаатлари ҳисобига Америка ва Англия монополиялари ўртасида нефть консорциуми ҳақида тузилган битим айни вақтда АҚШнинг Эрондаги позициясини яна ҳам кучайтиради.

ТЕҲРОН, 20 апрель. (ТАСС). Бу ерда Эрон ҳукумати блан янги нефть консорциуми вакиллари ўртасида бошланган музокаралар муносабати блан Қўшма Штатлар нефть тўғрисида тузилмоқчи бўлган битимни ҳарқандай йўллар блан тезлатишга ҳаракат қилмоқда. Эрон матбуотининг ёзишича, инглиз компаниялари блан бўлган келишимнинг пухталигига американлилар ишонмаганликлари сабабли, улар зўр бериб шошилмоқдалар, чунки бу келишим Эрон нефти учун Англия блан Америка ўртасида бораётган курашни асло камайтиргани йўқ.

АҚШ консорциумнинг ҳамма шартларини Эрон ҳукуматининг ма'қуллашига эришиш учун иқтисодий таз'йиқ ўтказиш чораларини кўрмоқда. «Хандонихо» журналининг хабар беришига қараганда, Эронда, Америка элчиси Гендерсон Эрон ташқи ишлар министри блан кейинги марта учрашган вақтида, АҚШ Эрон блан консорциум ўртасида нефть масаласи ҳал қилинган тақдирдагина Эронга молия «ёрдами» беради, деб айтди деган овозалар тарқалган.

МАРОКАШДА АҲВОЛ

ПАРИЖ, 19 апрель. (ТАСС). «Юманите» газетаси хабар беради: Француз ма'мурларининг Марокашда ўтказаётган бирқанча тадбирлари бу мамлакатдаги аҳволни жуда кескинлаштириб юбормоқда. Марокашдаги француз бош резиденти генерал Гийом «фавқулодда чоралар» кўрганлигини э'лон қилди. «Юманите» газетасининг ёзишига қараганда, Касабланкага «қўшимча» қуролли кучлар келган ва шаҳар ҳақиқатда қамал ҳолатида бўлиб қолган. Марокашлилар яшайдиган маҳаллаларни қўшинлар ишғол қилиб, одамларни кўплаб қамоққа олабошлаганлар.

Газетанинг ёзишига қараганда, шу тариқа мустамлакачилик террори ўтказилаётганлиги, Марокаш халқининг миллий-озодлик ҳаракати кучайиб бораётганлиги сабабли француз мустамлакачиларининг ваҳимага тушиб қолганликларини кўрсатади.

Совет олимлари биохимикларнинг халқаро конференциясига жўнаб кетди.

СССР Медицина Фанлари академиясининг ҳақиқий а'зоси В. И. Орехович ва СССР Медицина Фанлари академиясининг корреспондент а'зоси Г. Е. Владимировлардан иборат совет биохимиклари делегацияси 19 апрельда Москвадан Неапольга жўнаб кетди. Совет олимлари Италия, Франция ва Швейцария биохимиклари жамиятларининг конференциясида иштирок қиладилар. (ТАСС).

Совет медицина олимлари делегацияси Парижга жўнаб кетди

Совет медицина олимлари делегацияси 19 апрельда Москвадан Парижга жўнаб кетди. Бу олимлар «Франциянинг ва француз иттифоқининг медицина кунлари» конференциясида илмий докладлар қиладилар.

Делегация составн СССР Медицина Фанлари академияси вице-президенти В. Н. Черниговский, Медицина Фанлари академиясининг ҳақиқий а'зоси А. Л. Мясников ва доктор А. Л. Поповлардан иборат. (ТАСС).

Одамларни кўплаб қирадиган қурол тақиқлансин

БУЭНОС-АЙРЕС, 19 апрель. (ТАСС). Чилида чиқадиган «Эль сигло» газетаси Чили тинчлик тарафдорлари ҳаракати раҳбарлигининг баёнотини э'лон қилди. Шу баёнотда одамларни кўплаб қирадиган қуролни тақиқлаш талаб этилган. «Биз, тинчлик тарафдорлари, — дейилади баёнотда, — атом қуролига қарши юриш бошлаймиз. Чили аҳолисидан 350 минг киши атом қуролини тақиқлаш тўғрисидаги хитобномага қўл қўйди. Биз қуролланишни чеклашни ҳамда атом ва водород бомбаларини тақиқлашни талаб қиламиз».

Афғонистон агентлигининг раддияси

ҚОБУЛ, 19 апрель. (ТАСС). Бехтар агентлиги хабар беради:

Афғонистон блан Покистон ўртасида блок тузиш мақсадида шу икки давлат ҳукуматлари ўртасида музокаралар олиб борилаётир, деган овозларни Афғонистон ташқи ишлар министрлигининг вакили рад қилди. «Нью-Йорк таймс» газетасида ҳам унинг Карачидаги мухбири томонидан берилган хабарга асосланиб босилиб чиққан бу овозлар, деди министрликнинг вакили, асоссиз овозлардир.

Носир Мисрнинг ҳарбий генерал-губернатори қилиб тайинланди

ҚОҲИРА, 19 апрель. (ТАСС). Берилган хабарларга қараганда, президент Нажиб бош министр Носирни Миср ҳарбий генерал-губернатори қилиб тайинлаган.

Қоидага кўра, бош министр айни вақтда генерал-губернатор ҳам бўлади, у ҳарбий ҳолат тўғрисидаги қонунга асосан, фавқулодда ваколатларга эгадир.

Мосаддиқ устидан суд

ТЕҲРОН, 19 апрель. (ТАСС). Ҳарбий суднинг 18 апрельда бўлган мажлисида Мосаддиқ ва судланувчи Риёҳининг ҳимоячиси полковник Азмин яна сўзга чиқиб, ҳарбий суднинг бу ишни кўришга ҳақли эмаслиги тўғрисида ва прокурор Азмудининг қораловчи бўлишга ҳақи йўқлиги тўғрисида гапирдилар.

Мосаддиқнинг граждан ҳимоячилари Хасан Садр ва Шоҳид Зода суд мажлисида раиснинг рухсати блан ҳозир бўлдилар.

СССР ва Болгария волейбол терма командаларининг мусобақалари

СОФИЯ, 19 апрель. (ТАСС). Совет Иттифоқининг ҳозирги вақтда Болгарияда бўлган эркаклар ва хотин-қизлар терма волейбол командалари кеча Софияда Болгариянинг терма командалари блан биринчи ўртоқлик учрашувларини ўтказдилар.

СССР хотин-қизлар волейбол командаси 3:0 ҳисоби блан Болгария терма командасини ютди.

Эркаклар командалари ўртасидаги ўйинларнинг натижаси Болгария волейболчилари фойдасига 3:2 бўлди.

Муносиб ёш кандидатлар

Областимиздаги кўпгина мевазор ва узумзор боғлар ичида шундай бир боғ борки, унинг та'рифи бутун республикамизга ёйилган. Бу боғни бундан 8 йил аввал Тошкент районидаги 5-нчи мактабнинг пионер ва ўқувчилари барпо этганлар. Унинг ичида барча мева дарахтлари бор: олма, олича, олхўри, гилос ва бошқа кўпгина мева дарахтларидан ҳар йили тонналаб ҳосил олинади.

Бундаги ёш мичуринчилар пайвандлаш усулларини пухта эгаллаб олганлар. Улар қилган пайванд ҳамавақт яхши тутиб кетади.

Меҳнатсевар қишлоқ пионерлари мактаб боғидаги минг-минглаб кўчатларни шу кунларда меҳр ва муҳаббат блан парвариш қилмоқдалар. Улар пойтахт мактабларига мевали ва манзарали дарахтлардан ҳар йили юзлаб кўчатлар етказиб берадилар. Биргина шу кўкламнинг ўзида Тошкентдаги 38, 8-нчи мактаб ўқувчиларига, шунингдек кўн заводига минглаб мевали ва манзарали дарахт кўчатлари совға қилдилар. Республикамиз пойтахтидаги кўпчилик мактаблар олдида шу кунларда яшнаб турган соя-салқин боғларнинг кўчатлари ҳам бундан бирнеча йиллар аввал ана шу мактабнинг кўчатзоридан келган эди.

Улар, даставвал, республика ёш боғбонларининг 1947 йили ўтказилган конкурсида биринчиликни олишга муваффақ бўлдилар. Шунда уларга мукофот учун бир радиоприёмник ва ЎзЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиғи берилди. Бу йиллар ичида жуда кўп пионерлар кўпгина биринчи мукофотларни олишга муяссар бўлдилар. Вали Ғаниев, Қобил Нурматов ва Авангард Авазов сингари ёш боғбонлар Бутуниттифоқ пионерлар лагери — «Артек»ка бориб келдилар. Ўктам Раҳмонбердиев эса республика ёш табиатшунослари номидан Бутуниттифоқ ёш боғбонлар слётида иштирок этди.

Мактаб олдидаги тажриба участкаси ва боғ имтиҳонларга тайёрланишда ўқувчиларга катта ёрдам бермоқда. Улар фақат мактаб кўчатзори ва боғидагина машғулот ўтказиш блан кифояланиб қолмасдан, балки қадрдон колхозларида ҳам катта ишлар олиб бормоқдалар. Ёш мичуринчилар пилла қуртларини боқишда ва мевали дарахтлар етиштиришда колхозчи ота-оналарга яқиндан кўмаклашадилар. Сўнгги йиллар ичида пионер ва ўқувчиларнинг қўли блан колхоз территориясида 7 минг тупдан ортиқ мевали дарахтлар ва жуда кўп тут кўчатлари ўтқазилди.

Мевазор боғлар ва кўчатзорлар ўстиришдаги ўзларининг ўрнак бўларли ишлари учун 5-нчи мактабнинг ёш мичуринчилари Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасига кандидат қилиб кўрсатилдилар. Шу кунларда мактабда виставка учун ажойиб экспонатлар тайёрланмоқда, пионер ва ўқувчиларнинг фойдали ишларини яққол кўрсатувчи диаграмма ва схемалар тузилмоқда, мактаб боғида ва тажриба участкасида эса, қизғин иш бормоқда. Пионерлар бу йил кўчат ўтқазиш ва чигит экишни қулай агротехника фурсатларида сифатли қилиб тамомлаб, ҳозир полиз экинлари экмоқдалар.

— Пионер ва ўқувчиларимиз мактаб боғида ва тажриба участкасида ишлашга жуда қизиқадилар,— дейди мактаб директори ўртоқ Шоҳалимов, — улар ўз уйларида ҳам фақат боғдорчилик блангина шуғулланиб қолмасдан, балки полизчилик блан ҳам машғул бўладилар, гуллар экадилар, қулупнайлар ўстирадилар.

Суратда: мактабнинг энг яхши табиатшуносларидан **Қумри Жўраева** ва **Клара Султонова**лар ўзлари экан қулупнайларни кўздан кечирмоқдалар.

В. Турдиев фотоси.

Бату Кравейшвилининг гастрольлари

Навоий номли опера ва балет театрида Палиашвили номли Ленин орденли Тбилиси Давлат академик опера ва балет театрининг солисти, Грузия ССР халқ артисти Бату Кравейшвилининг гастрольлари давом этмоқда. Кравейшвили Чайковскийнинг «Евгений Онегин» операсидан Онегин ролини ва бошқа саҳна асарларидаги асосий ролларни ижро этмоқда. Тамошабинлар грузин солистини яхши кутиб олмоқда.

Бату Кравейшвили Тошкент тамошабинларига яна бирнеча гастроль беради.

Т. ИМОМОВ.

ОБ-ҲАВО МА'ЛУМОТИ

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда, бугун кундуз Ўзбекистон областьларида ҳаво бироз булутланиб туради, ёмғир ёғмайди. Температура 23—28 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво бироз булутли бўлади, ёғингарчилик бўлмайди. Температура 23—27 даража иссиқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

КИНО

„КЕМА КОМАНДИРИ“

Сан'аткорларимиз бой, сермазмун ва ранг-баранг ҳаётимизга қанчалик яқинроқ ёндашсалар, унинг нозик, кўпқиррали томонларини ўз асарларида шунча яхши акс эттирадилар. Киев киностудияси ишлаган «Кема командири» номли янги рангли бадиий фильм худди мана шу ҳақиқатни исботлайди.

Бу фильм ёзувчи Л. Зайцев ва Г. Скульскийларнинг «Узоқ гаванда» романи асосида ишланган. Фильмнинг асосий темаси тинчлик шароитида жанговар ва сиёсий тайёргарлик маҳоратларини ошираётган шонли совет флотчиларининг сермазмун ҳаётини акс эттиришдир. Тамошабин фильмда Ҳарбий-Денгиз флотимизда хизмат қилаётган совет кишиларининг қайноқ ҳаётини, оддий Совет матрослари ва командирларнинг жанговор фаолиятини кўз олдига келтиради. Ҳарбий Академияни тугатиб келган III ранг капитани Андрей Висотин илгари илғор бўлиб, кейинчалик «ўртаҳол»га тушиб қолган «Державний» кемасига командир қилиб тайинланади. Адмирал Серов унга қисқа вақт ичида кемани илғор кемалар даражасига кўтаришни айтди. Висотин, командирнинг асосий вазифаси матросларни онгли, ҳартомонлама қобилиятли бўлиш, устав талабларини бажариш руҳида тарбиялашдан иборат деб билади. Висотин ўзининг бор кучини командирлик моҳоратини бу муҳим вазифани бажаришга қаратади. У матрос ва офицерларни самимий, совет офицерларининг қалби блан севади. Кемада устав талаб қилгандек мустаҳкам интизом ўрнатади. Бу ишда у якка эмас. Кема командирининг сиёсий бўлим бўйича ўринбосари Парамонов унга яқиндан ёрдам беради. Капитан Висотин мўлжаллаган мақсадини амалга ошириш учун ўзининг қайнаб турган кучини, чуқур билимини сафарбар этиб ишга дадил киришади. Матросларни ўз ишларига муҳаббат, ватанпарварлик руҳида тарбиялайди. Броқ, у ба'зи камчиликларга ҳам йўл қўяди. Бу эса унинг командирлик ҳаётида катта қийинчиликларнинг туғилишига сабаб бўлади.

Висотин ролини ўйнаган артист М. Кузнецов ўз вазифасини ҳар галгидек муваффақиятли бажарган. У, илғор совет офицерига хос ижобий хусусиятларни тўлалигича, ҳаққоний акс эттирган. У тамошабин олдида иродали, бошлаган ишини охирига етказувчи, талабчан, шу блан бирга дилкаш командир сифатида гавдаланади. Тамошабин унинг ҳамма ҳаракатларини зўр ҳаяжон блан кузатиб боради. Висотин — Кузнецов катта дард блан яшайди. У бир вақтлар Татьянани чин кўнгилдан севган эди. Аммо кейинги воқиалар оқими унинг уйланиш ҳақидаги планини ўзгартириб юборади. Татьяна Игорь Светов блан турмуш қурган эди. Артист Андрей Висотиннинг шахсий драмасини, ишқ ўтида изтироб чекишини усталик блан талқин этади.

Фильмдаги асосий қаҳрамонларнинг яна бири «Дерзновенний»нинг командири III ранг капитани Игорь Световдир. У Андрей Висотин блан биргаликда фашист босқинчиларга қарши курашган, ватанпарвар, ўз кемасини севучи, ғайратли командир. Светов бошлиқ «Дерзновенний» кемаси жанговор тайёргарликда илғор, қўшилмада катта шуҳрат қозонган кемаларнинг бири. Игорьнинг фикрича, командирнинг вазифаси матросларни темирдек мустаҳкам иродали, офицерга сўзсиз бўйсундириш руҳида тарбиялашдан иборат. У ўз кемасининг илғорлигига сабаб ҳам шунда деб билади. «Дерзновенний»ни намунали кема деб, ҳамма унга ҳавас қўйгани учун Игорь ортиқча мағрурликка берилиб кетади. Светов ўз матросларининг кучига ишонмайди. Бу ҳол унинг матрос Стебелевга бўлган муносабатида кўзга яққол ташланади. У, коллективнинг кучидан тўғри фойдалана билмайди. Игорь Светов ўзининг энг яқин ёрдамчиларига ҳам кемани ишонабермайди.

Флот қўшилмаси штабининг махсус буйруғи блан «Дерзновенний» ва «Державний» кемалари маневрга чиқиб, ўтиш жуда қийин ва хавфли бўлган «Жанубий бўғоз»га қараб йўл олади. Шунда «Дерзновенний» кемаси командирининг ўринбосари кемани дадил бошқараолмайди, командир Игорь Световнинг ўзи рульни бошқаришга мажбур бўлади. У тарбиялаган командир энг мас'улиятли пайтда ҳаяжонга тушиб, ўзини йўқотиб қўйиш даражасигача бориб етади, бу эса «Дерзновенний»ни шикастлантириши мумкин эди. Худди шу пайтда «Державний»нинг командир ўринбосари кемани «Жанубий бўғоз»дан муваффақият блан олиб чиқади. Фильмдаги энг ҳаяжонли бу эпизод катта сан'аткорлик блан суратга олинган.

Артист А. Вербицкий Игорь Светов ролини яхши ўйнаган. у дастлаб мағрур, ўз шуҳратини юқори қўючи, кейинчалик амалий иш даврида хатоларига иқрор бўлиб, Висотинга чин кўнгилдан ташаккур изҳор этган совет офицери образини тўла яратган.

Фильмдаги парторг Парамонов (артист В. Балашев) образи ҳам муваффақиятли чиққан. У тамошабиннинг кўз ўнгида партиямизнинг жанговор кемадаги вакили сифатида гавдаланади.

Лейтинант-медик Плакуша образи И. Горбачев ижросида жуда жонли чиққан. Сценарий авторлари Л. Зайцев, Г. Скульский, Г. Колтуновлар бу образ орқали жанговар топшириқларни бажариш процессида, командир Висотин та'сири остида қайта тарбияланган офицернинг бутун характерини очиб берганлар.

Артистка Л. Соколова И. Световнинг хотини Татьяна ролини ўйнаган. У Татьянанинг ички кечирмаларини яхши очабилган. Татьяна эрининг йўл қўйган хатолари учун жуда қайғиради, лекин Игорь ўз хатоларини тушунгач, Татьяна чексиз хурсанд бўлади, унинг эрига бўлган муҳаббати яна ортади.

Фильмдаги кема командирининг бош ёрдамчиси капитан Кипарисов образи тамошабин хотирида узоқ сақланади. Унинг салбий томонлари «тузалмас» матрос Стебелевга бўлган муносабатида яхши очиб берилган. Артист В. Тягушев капитан Кипарисов ролини жуда усталик блан ўйнаган. Капитан Кипарисов фикр қилиш доираси тор, олифта, хатоларини тан олмайдиган бир киши сифатида тасвирланади.

Бу фильмни оператор Б. Филлипов ва А. Герасимовлар моҳирлик блан суратга олганлар.

«Кема командири» денгизчиларимизнинг ҳозирги вақтдаги бой ва сермазмун ҳаётини, уларнинг муқаддас чегараларимизни, совет кишиларининг тинч ижодий меҳнатларини қўриқлаётганликларини бадиий образлар орқали тасвир этиб берувчи реалистик ёрқин фильмдир.

М. ЖАЛОЛОВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/IV да **Ревизор**, 22/IV да **Шоҳи сўзана**.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/IV да **Травиата**, 22/IV да **Севилья сартароши**.

«РОДИНА», НАВОИЙ номли, СОБИР РАҲИМОВ номли, «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» кинотеатрларида — янги бадиий фильм **Кема командири**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
21 апрельда
ЁШЛАР КОЛЛЕКТИВИ ГАСТРОЛЬЛАРИ
Янги аттракцион
«Муз устида карнавал».
Тамоша давомида — қизиқчи **Олег Попов** қатнашади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ВА «ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА» ГАЗЕТАЛАРИГА
Э'ЛОНЛАР БЕРИШ УЧУН
ҚУЙИДАГИ АДРЕС БЎЙИЧА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН:
Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 34-нчи уй, 3-нчи қават, 65-нчи хона. Телефон — 38-142.
Ташкилотларнинг талабига мувофиқ, э'лон қабул қилиш учун нашриёт вакили юборилади.

ЎЗБЕКИСТОН РАДИОТРАНСЛЯЦИЯ ТОРМОҚЛАРИ ДИРЕКЦИЯСИ
Тошкент шаҳрида ҳарқанча
Радиоточкалар ўрнатиш учун заявкалар қабул қилади
Радиоточкани ўрнатиш ҳақи — 35 сўм, абонемент ҳақи — ойига 5 сўм.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ўзбекистон кўчаси, 21-нчи уй, абонемент бўлими.

ШАҲАР ВРАЧ-ФИЗКУЛЬТУРА ДИСПАНСЕРИ
соғайиш мақсадида физкультура, радио орқали эрталабки гимнастика, ҳархил спорт ва ҳоказолар блан шуғулланишни истаган кишиларга
Врачлар консультациясини беради
Шу масалада келувчилар чоршанба ва якшанба кунларидан бошқа ҳар куни соат 16 дан 19 гача қабул қилинади.
Адрес: Тошкент шаҳар, Лабзак кўча, 117-нчи уй (10-нчи трамвайнинг «Лабзак» остановкаси).

Чувалачи кўча, Балиқчи проезд, 7-нчи уйда турувчи **Фатхулбори Маҳмудовнинг** Жар кўча, № 95-а уйда турувчи **Гарбия Болтаевадан** ажралиш ҳақидаги **иши** Тошкент шаҳар, Октябрь район, 4-нчи участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 157, Пропаганда бўлими — 157. Совет қурилиши бўлими — 137, Маданият бўлими — 135, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 135, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 136, хатлар бўлими — 137, Секретариат — 34048, э'лонлар бўлими — 38142.

Р.00496. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1316.